

Crime 3
PREVENTION

สรุปผลโครงการฝึกอบรม

หลักสูตร Crime Prevention รุ่นที่ 3

การป้องกันอาชญากรรมกับการอำนวยความสะดวกยุติธรรมในสังคม

ฝึกอบรมระหว่างวันที่ 11 พฤศจิกายน 2562 - 15 มกราคม 2563

ณ วิทยาลัยกิจการยุติธรรม สำนักงานกิจการยุติธรรม

สรุปผลโครงการฝึกอบรม (Summary Report)
หลักสูตร การป้องกันอาชญากรรมกับการอำนวยความสะดวกยุติธรรมในสังคม
Crime Prevention รุ่นที่ 3
ระหว่างวันที่ 11 พฤศจิกายน 2562 – 15 มกราคม 2563

1. ชื่อโครงการ : หลักสูตร การป้องกันอาชญากรรมกับการอำนวยความสะดวกยุติธรรมในสังคม
 Crime Prevention รุ่นที่ 3

2. จำนวนชั่วโมง และระยะเวลา : 150 ชั่วโมง (25 วันทำการ)

ระหว่างวันที่ 11 พฤศจิกายน 2562 – 15 มกราคม 2563

3. วัตถุประสงค์:

3.1 เสริมสร้างองค์ความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม

3.2 ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ ถึงสภาพปัญหาอาชญากรรมและเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาที่เป็นรูปธรรม

3.3 เสริมสร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม เพื่ออำนวยความสะดวกยุติธรรมให้แก่ประชาชน

4. วิธีการฝึกอบรม :

ส่วนที่ 1 การบรรยายวิชาการและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น (24 คาบ)

ชั่วโมง   ร้อยละ

72   48

ส่วนที่ 2 การเรียนรู้เชิงประจักษ์จากกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์และการศึกษาดูงาน

- กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ณ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า (3 วัน)

18   12

- การศึกษาดูงานครั้งที่ 1 ณ จังหวัดชลบุรี และจังหวัดระยอง (3 วัน)

18   12

- การศึกษาดูงานครั้งที่ 2 ณ จังหวัดเชียงใหม่ (3 วัน)

18   12

ส่วนที่ 3 กิจกรรมถอดบทเรียน (4 วัน)

24   16

รวม   150   100

5. จำนวนผู้เข้ารับการอบรม : 60 คน

6. คุณสมบัติของผู้เข้ารับการอบรม

ผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตร การป้องกันอาชญากรรมกับการอำนวยความสะดวกยุติธรรมในสังคม Crime Prevention รุ่นที่ 3 ต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

6.1 อายุไม่เกิน 45 ปี นับถึงวันปีรับสมัคร

6.2 ประเภทบุคลากร : ข้าราชการพลเรือนระดับชำนาญการขึ้นไป ตุลาการชั้น 1 ขึ้นไป อัยการชั้น 2 ขึ้นไป ข้าราชการตำรวจยศพันตำรวจตรี ขึ้นไป ข้าราชการทหาร ยศพันตรี ขึ้นไป พนักงานรัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน บุคลากรในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ หรือสถานศึกษาของรัฐ บุคลากรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งระดับ 6 ขึ้นไป

6.3 กลุ่มบุคลากรผู้มีความรู้หรือประสบการณ์ในกระบวนการยุติธรรมที่สำนักงานกิจการยุติธรรม พิจารณาเห็นว่ามีความเหมาะสม

7. งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร

- ยอดรวมเงินที่ได้รับ ตาม สกธ. 1 เดิม		จำนวน 1,638,200 บาท
ขอรับการจัดสรรเพิ่ม	108,000 บาท	จำนวน 1,746,200 บาท
- ยอดเงินเบิกจ่าย	1,746,200 บาท	คิดเป็น 100 %

8. รายงานผลการประเมิน

- 8.1 การมีส่วนร่วมในการฝึกอบรมภาควิชาการ และภาคปฏิบัติการ พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมทุกคน มีส่วนร่วมในการฝึกอบรม อยู่ระหว่าง *ร้อยละ 80 ถึง ร้อยละ 100 ผ่านเกณฑ์การประเมินครบทุกคน*
- 8.2 การทดสอบองค์ความรู้ภาควิชาการด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาอาชญากรรม พบว่า ผู้เข้ารับการอบรม ได้ทำการทดสอบก่อนอบรมและหลังอบรม มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 7.40 คะแนน และ 11.30 คะแนน ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนและหลังอบรม พบว่า *คะแนนสอบหลังการอบรมของผู้เข้ารับการอบรม สูงกว่าก่อนการอบรม*
- 8.3 การคิดวิเคราะห์ ถอดบทเรียน และจัดทำรายงานทางวิชาการ พบว่า *ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจัดทำรายงานการศึกษาค้นคว้า และบทความทางวิชาการครบถ้วนทุกกลุ่ม* ซึ่งประกอบด้วย 6 กลุ่ม โดยมีหัวข้อรายงานกลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 กาสะลอง : หัวข้อ ปัญหายาอาชญากรรมขบวนการค้ายาเสพติดในพื้นที่สูงจังหวัดเชียงราย

กลุ่มที่ 2 การเวก : หัวข้อ การอุบัติของสารเสพติดชนิดใหม่ในกลุ่มวัยรุ่นปัจจุบัน

กลุ่มที่ 3 จามจุรี : หัวข้อ การป้องกันปัญหายาเสพติดในเด็กและเยาวชนในระบบการศึกษา

(The Prevention of Narcotic Problems among Children and Juvenile within Education System)

กลุ่มที่ 4 ปารีชาติ : หัวข้อ ปัญหาการเสพยาเสพติดซ้ำของผู้ผ่านระบบการบำบัดฟื้นฟูผู้เสพยาเสพติด

กลุ่มที่ 5 พุทธรักษา : หัวข้อ การพัฒนาระบบการตรวจสอบธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยของสถาบันการเงินเพื่อป้องกันการฟอกเงินในคดียาเสพติด (The Inspection System Development of Detecting Suspicious Transaction of Financial Institution to Prevent Money Laundering in Narcotic Case)

กลุ่มที่ 6 ช่อพิบูล : หัวข้อ การแก้ไขปัญหาคดีต้องขังล้นเรือนจำจากปัญหายาเสพติดในสังคมไทย : แนวทางปฏิบัติและกระบวนการทางเลือกในระบบยุติธรรมของประเทศไทยด้วย Problem Oriented Approach (Prison Overcrowding Challenges from Thai Substance Abuse Circumstance: The Use of Problem Oriented Approach to Generate Practices and Alternative Methods within Thai Justice System)

ทั้งนี้ กลุ่มที่ได้รับการพิจารณาคัดเลือกกิจกรรมกลุ่มถอดบทเรียนดีเด่น จากอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้แทนคณะผู้บริหารสำนักงานกิจการยุติธรรม ได้แก่ กลุ่มที่ 5 พุทธรักษา : หัวข้อ การพัฒนาระบบการตรวจสอบธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยของสถาบันการเงินเพื่อป้องกันการฟอกเงินในคดียาเสพติด (The Inspection System Development of Detecting Suspicious Transaction of Financial Institution to Prevent Money Laundering in Narcotic Case)

8.4 การประเมินผลวิทยากร และเนื้อหาวิชา ทั้งหมด 9 ด้าน จำนวน 20 หัวข้อวิชา พบว่า **ภาพรวมมีความพึงพอใจในวิทยากรและหัวข้อวิชาอยู่ ระดับมาก - มากที่สุด**

8.5 การประเมินโครงการฝึกอบรม ในด้านการบรรลุวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ คุณภาพทางวิชาการ การบรรยายโดยวิทยากรผู้เชี่ยวชาญ การศึกษาดูงานต่างจังหวัด กระบวนการฝึกอบรม ความพึงพอใจในภาพรวมของการจัดการฝึกอบรม และความเหมาะสมของเนื้อหาวิชา พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมมี **ความพึงพอใจในโครงการฝึกอบรม อยู่ในระดับมากที่สุด**

บทที่ 1 บทนำ

1.1 ข้อมูลทั่วไป

การฝึกอบรมหลักสูตร การป้องกันอาชญากรรมกับการอำนวยความสะดวกยุติธรรมในสังคม Crime Prevention รุ่นที่ 3 ดำเนินการโดยสถาบันพัฒนาบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม สำนักงานกิจการยุติธรรม มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมให้แก่บุคลากรในกระบวนการยุติธรรม ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ ถึงสภาพปัญหาอาชญากรรมและเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาที่เป็นรูปธรรม ได้มีโอกาสได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ให้ข้อเสนอแนะในการรับมือและแก้ไขปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต รวมถึงการเสริมสร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม ผนึกกำลังร่วมกันป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม เพื่ออำนวยความสะดวกยุติธรรมให้แก่ประชาชน โดยจัดขึ้นระหว่างวันที่ 11 พฤศจิกายน 2562 - 15 มกราคม 2563 รวม 150 ชั่วโมง (จำนวน 25 วันทำการ) ดำเนินการฝึกอบรมสัปดาห์ละ 3 วันทำการ (วันจันทร์ วันอังคาร และวันพุธ)

หลักสูตร การป้องกันอาชญากรรมกับการอำนวยความสะดวกยุติธรรมในสังคม Crime Prevention รุ่นที่ 3 มีองค์ประกอบของหลักสูตร ดังนี้

ช่วงที่ 1   พิธีการ

- พิธีเปิดและพิธีปิดการฝึกอบรม

ช่วงที่ 2   ภาควิชาการ

หมวดวิชาที่ 1   สถานการณ์การเกิดอาชญากรรม/อาชญากรรมรูปแบบใหม่

การบรรยายโดยวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อปรับแนวคิดเสริมสร้างองค์ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาอาชญากรรมในมิติต่างๆ เช่น ทฤษฎีอาชญาวิทยา สถานการณ์ปัญหาอาชญากรรม สถิติปัญหาอาชญากรรมในประเทศไทย พฤติกรรมอาชญากรในมุมมองทางจิตวิทยา หลักนิติวิทยาศาสตร์กับการป้องกันอาชญากรรม องค์ความรู้ด้านหลักนิติธรรมกับการป้องกันอาชญากรรม การบังคับใช้กฎหมาย เป็นต้น

หมวดวิชาที่ 2   การป้องกันอาชญากรรม

การบรรยายโดยวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิในหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันอาชญากรรมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม เช่น แนวทางการป้องกันอาชญากรรม ตามมติกรม. ถอดบทเรียนการป้องกันอาชญากรรมระดับพื้นที่ หลักสิทธิมนุษยชนกับการป้องกันอาชญากรรม การป้องกันอาชญากรรม โดยการลดโอกาสการตกเป็นเหยื่อ แนวทางการป้องกันอาชญากรรมในต่างประเทศ การใช้เทคโนโลยีในการป้องกันอาชญากรรม เป็นต้น

หมวดวิชาที่ 3   นโยบายและแนวทางแก้ไขปัญหาอาชญากรรม

การบรรยายโดยวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิในหัวข้อที่เกี่ยวกับนโยบายและแนวทางแก้ไขปัญหาอาชญากรรม เช่น ตัวชี้วัดการป้องกันอาชญากรรม การพัฒนาระบบงานตำรวจกับการป้องกันอาชญากรรม บทบาทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการป้องกันอาชญากรรม การดูแลกลุ่มผู้เปราะบางและการฟื้นฟูผู้กระทำผิด Integrating Sport in Youth Crime Prevention and Criminal Justice Strategies และการป้องกันไม่ให้เด็กและเยาวชนกลายเป็นผู้กระทำผิด หรือตกเป็นเหยื่อ โดยโรงเรียนยุติธรรมอุปถัมภ์ เป็นต้น

หมวดวิชาที่ 4 กิจกรรมถอดบทเรียน

- กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ : การฝึกทักษะการป้องกันตัวพัฒนาภาวะผู้นำและการทำงานเป็นทีม
- กิจกรรมถอดบทเรียนเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด การลดความแออัดในเรือนจำของผู้ต้องขัง และเสนอแนะแนวทางการพัฒนาให้เป็นรูปธรรม ความยาว 5 – 10 หน้าและนำเสนอผลการจัดทำรายงานกลุ่ม (one concept paper)

ช่วงที่ 3

ภาคปฏิบัติ

การลงพื้นที่ศึกษาปัญหาอาชญากรรมหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- การลงพื้นที่ศึกษาปัญหาอาชญากรรมหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ณ พื้นที่ต่างจังหวัด (จำนวน 2 ครั้งๆ ละ 3 วัน) รวมทั้งจัดทำสรุปผลการศึกษาดูงานในแต่ละครั้ง

1.2 วัตถุประสงค์ของการประเมินผล

- 1) เพื่อตรวจสอบระยะเวลาและการมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมการฝึกอบรมทั้งภาควิชาการและภาคปฏิบัติ
- 2) เพื่อประเมินระดับองค์ความรู้ ทักษะ และความเข้าใจของผู้เข้ารับการอบรม
- 3) เพื่อประเมินผลหลักสูตรฝึกอบรม ในด้านหัวข้อวิชา วิทยากร คุณภาพทางวิชาการ กิจกรรมถอดบทเรียน การนำรายงานทางวิชาการไปใช้ประโยชน์ และกระบวนการจัดการฝึกอบรม
- 4) เพื่อประเมินภาพรวมของหลักสูตรฯ นำไปปรับปรุงและพัฒนาการฝึกอบรมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

บทที่ 2 วิธีดำเนินการ

2.1 ขอบเขตของการประเมินผลโครงการฝึกอบรม

การประเมินผลการฝึกอบรมหลักสูตร การป้องกันอาชญากรรมกับการอำนวยความสะดวกยุติธรรมในสังคม Crime Prevention รุ่นที่ 3 แบ่งออกเป็น 5 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ 1 การประเมินโครงการฝึกอบรม แบ่งออกเป็น 5 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 การบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการฝึกอบรม

ส่วนที่ 2 คุณภาพทางวิชาการ

ส่วนที่ 3 กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ณ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า จังหวัดนครนายก

ส่วนที่ 4 การศึกษาดูงานต่างจังหวัด

ส่วนที่ 5 กิจกรรมการถอดบทเรียน

ประเด็นที่ 2 การประเมินผู้เข้ารับการฝึกอบรม แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 มีส่วนรวมในการฝึกอบรมภาควิชาการ และภาคปฏิบัติการ

ส่วนที่ 2 การทดสอบองค์ความรู้ภาควิชาการด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม ก่อนและหลังฝึกอบรม

ส่วนที่ 3 การสรุปผลการถอดบทเรียน การจัดทำรายงานทางวิชาการ และข้อเสนอแนะ สำหรับการนำรายงานทางวิชาการไปใช้ประโยชน์

ประเด็นที่ 3 กระบวนการฝึกอบรม

ประเด็นที่ 4 การประเมินความเหมาะสมของหัวข้อวิชา และการประเมินผลวิทยากร แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 การประเมินความเหมาะสมของหัวข้อวิชา

ส่วนที่ 2 การประเมินผลวิทยากร

ประเด็นที่ 5 ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงหลักสูตรของผู้เข้ารับการฝึกอบรม และผู้ดำเนินการจัดหลักสูตรฝึกอบรม แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงหลักสูตรของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

ส่วนที่ 2 ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงหลักสูตรของผู้ดำเนินการจัดหลักสูตรฝึกอบรม

2.2 วิธีประเมินผล

- 1) กลุ่มประชากรที่ใช้ในการประเมินผล คือ ผู้เข้ารับการอบรมหลักสูตร การป้องกันอาชญากรรมกับการอำนวยความสะดวกในสังคม Crime Prevention รุ่นที่ 3 จำนวน 60 คน (คิดเป็นร้อยละ 100)
- 2) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล และการเก็บรวบรวมข้อมูลในด้านต่างๆ โดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ และเอกสาร
- 3) การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิตและใช้การพรรณนาตามหลักเหตุผลเกณฑ์การวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อแปลความหมาย ใช้ค่าเฉลี่ยตัวกลางเลขคณิตในช่วงความถี่ 5 ระดับ ดังต่อไปนี้

คะแนน	ช่วงคะแนน	การแปลผล (ความหมาย)	
		5	4.21 – 5.00
4	3.41 – 4.20	มาก	ดีมาก
3	2.61 – 3.40	ปานกลาง	ดี
2	1.81 – 2.60	น้อย	พอใช้
1	1.00 – 1.80	น้อยที่สุด	ควรปรับปรุง

บทที่ 3

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการฝึกอบรมหลักสูตร การป้องกันอาชญากรรมกับการอำนวยความสะดวกในสังคม Crime Prevention รุ่นที่ 3 แบ่งออกเป็น 5 ประเด็น ดังนี้

3.1 ประเด็นที่ 1 การประเมินโครงการฝึกอบรม แบ่งออกเป็น 5 ส่วน ได้แก่

การประเมินผลโครงการฝึกอบรม หลักสูตร Crime Prevention รุ่นที่ 3 เป็นการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรม โดยใช้แบบประเมิน แบ่งออกเป็น 5 ส่วน เป็นการให้ความคิดเห็นตามลำดับคะแนนที่ผู้อบรมเห็นว่า เหมาะสมหรือมีความพึงพอใจ (ระดับ 1 น้อยที่สุด ถึง ระดับ 5 มากที่สุด) มีผู้ตอบแบบประเมินทั้งสิ้น 60 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ของผู้เข้ารับการอบรมทั้งหมด ซึ่งแบ่งการประเมินออกเป็น 5 ส่วนที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 การบรรลุวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม

ความคิดเห็น		ระดับการประเมิน					ค่าเฉลี่ย แปลผล
		5	4	3	2	1	
1.1 การเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจการป้องกันอาชญากรรมและการแก้ไขปัญหาอาชญากรรม	จำนวน	47	12	1	0	0	4.77 มากที่สุด
	ร้อยละ	78.3	20.0	1.7	0	0	
1.2 มีการเรียนรู้ ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติราชการ	จำนวน	45	13	2	0	0	4.72 มากที่สุด
	ร้อยละ	75.0	21.7	3.3	0	0	
1.3 มีการส่งเสริมทักษะในการแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ	จำนวน	51	8	1	0	0	4.83 มากที่สุด
	ร้อยละ	85.0	13.3	1.7	0	0	
1.4 มีการส่งเสริมการคิดวิเคราะห์และช่วยในการพัฒนาศักยภาพในการทำงาน	จำนวน	46	12	2	0	0	4.73 มากที่สุด
	ร้อยละ	76.7	20.0	3.3	0	0	
1.5 ผู้เข้ารับการอบรมตระหนักในความสำคัญป้องกันอาชญากรรม และไปปรับใช้ในการทำงาน	จำนวน	45	15	0	0	0	4.75 มากที่สุด
	ร้อยละ	75.0	25.0	0	0	0	
1.6 ผู้เข้ารับการอบรมตระหนักในความสำคัญของการอำนวยความสะดวกให้แก่สังคม	จำนวน	48	11	1	0	0	4.78 มากที่สุด
	ร้อยละ	80.0	18.3	1.7	0	0	
ค่าเฉลี่ยรวม							4.76 มากที่สุด

จากตารางส่วนที่ 1 พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ **การบรรลุวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม มีค่าเฉลี่ยรวม 4.76 โดยมีความเหมาะสมอยู่ใน ระดับมากที่สุด** เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เป็นอันดับ 1 คือ มีการส่งเสริมทักษะในการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ รองลงมาเป็นผู้เข้ารับการอบรมตระหนักในความสำคัญของการอำนวยความสะดวกให้แก่สังคม การเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจการป้องกันอาชญากรรมและการแก้ไขปัญหาอาชญากรรม ผู้เข้ารับการอบรมตระหนักในความสำคัญป้องกันอาชญากรรม และไปปรับใช้ในการทำงาน มีการส่งเสริมการคิดวิเคราะห์และช่วยในการพัฒนาศักยภาพในการทำงาน และมีการเรียนรู้ ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติราชการตามลำดับ

ส่วนที่ 2 คุณภาพทางวิชาการ

ความคิดเห็น		ระดับการประเมิน					ค่าเฉลี่ย แปลผล
		5	4	3	2	1	
2.1 เนื้อหา/หัวข้อวิชาทางด้านสถานการณ์การ เกิดอาชญากรรม/อาชญากรรมรูปแบบใหม่ มีความเหมาะสม	จำนวน ร้อยละ	44 73.3	14 23.3	2 3.3	0	0	4.70 มากที่สุด
2.2 เนื้อหา/หัวข้อวิชาทางการป้องกัน อาชญากรรมมีความเหมาะสม	จำนวน ร้อยละ	42 70.0	14 23.3	4 6.7	0	0	4.63 มากที่สุด
2.3 เนื้อหา/หัวข้อวิชาทางด้านนโยบายและแนวทาง แก้ไขปัญหาอาชญากรรม มีความเหมาะสม	จำนวน ร้อยละ	42 70.0	14 23.3	3 5.0	1 1.7	0	4.62 มากที่สุด
2.4 เนื้อหา/กิจกรรมการถอดบทเรียน มีความ เหมาะสม	จำนวน ร้อยละ	44 73.3	12 20.0	4 6.7	0	0	4.67 มากที่สุด
2.5 เนื้อหา/หัวข้อวิชา โดยรวมเป็นประโยชน์ต่อการ ป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม	จำนวน ร้อยละ	45 75.0	13 21.7	2 3.3	0	0	4.72 มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม							4.67 มากที่สุด

จากตารางส่วนที่ 2 พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมมีความคิดเห็น *คุณภาพทางวิชาการ มีค่าเฉลี่ยรวม 4.67 โดยมีความเหมาะสมอยู่ใน ระดับมากที่สุด* เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เป็นอันดับ 1 คือ เนื้อหา/หัวข้อวิชา โดยรวมเป็นประโยชน์ต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม รองลงมาเป็น เนื้อหา/หัวข้อวิชาทางด้านสถานการณ์การเกิดอาชญากรรม/อาชญากรรมรูปแบบใหม่ มีความเหมาะสม เนื้อหา/กิจกรรมการถอดบทเรียน มีความเหมาะสม เนื้อหา/หัวข้อวิชาทางการป้องกันอาชญากรรมมีความเหมาะสม และเนื้อหา/หัวข้อวิชาทางด้านนโยบายและแนวทางแก้ไขปัญหาอาชญากรรม มีความเหมาะสมตามลำดับ

ส่วนที่ 3 กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ณ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า จังหวัดนครนายก

ความคิดเห็น		ระดับการประเมิน					ค่าเฉลี่ยแปล ผล
		5	4	3	2	1	
3.1 เสริมสร้างทักษะการเป็นผู้นำ	จำนวน ร้อยละ	35 58.3	21 35.0	4 6.7	0	0	4.52 มากที่สุด
3.2 เสริมสร้างความสามัคคีและการทำงานเป็นหมู่คณะ	จำนวน ร้อยละ	49 81.7	10 16.7	1 1.7	0	0	4.80 มากที่สุด
3.3 เสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กร และการมีส่วนร่วม	จำนวน ร้อยละ	42 70.0	17 28.3	1 1.7	0	0	4.68 มากที่สุด
3.4 กิจกรรมมีความเหมาะสม	จำนวน ร้อยละ	40 66.7	18 30.0	2 3.3	0	0	4.63 มากที่สุด
3.5 วัน เวลา และสถานที่ มีความเหมาะสม	จำนวน ร้อยละ	42 70.0	16 26.7	1 1.7	1 1.7	0	4.63 มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม							4.65 มากที่สุด

จากตารางส่วนที่ 3 พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมมีความคิดเห็น **กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์** โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า จังหวัดนครนายก มีค่าเฉลี่ยรวม 4.65 โดยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เป็นอันดับ 1 คือ เสริมสร้างความสามัคคีและการทำงานเป็นหมู่คณะ รองลงมาเป็น การเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กร และการมีส่วนร่วม กิจกรรมมีความเหมาะสม วัน เวลา และสถานที่ มีความเหมาะสม และเสริมสร้างทักษะการเป็นผู้นำตามลำดับ

ส่วนที่ 4 การศึกษาดูงานต่างจังหวัด

ความคิดเห็น		ระดับการประเมิน					ค่าเฉลี่ย แปลผล
		5	4	3	2	1	
4.1 การจัดการสัมมนา/ศึกษาดูงานมีความเหมาะสม	จำนวน ร้อยละ	52 86.7	8 13.3	0	0	0	4.87 มากที่สุด
4.2 เป็นการเสริมสร้างองค์ความรู้เชิงประจักษ์	จำนวน ร้อยละ	49 81.7	9 15.0	2 3.3	0	0	4.78 มากที่สุด
4.3 ที่พักเพียงพอ และเหมาะสม	จำนวน ร้อยละ	52 86.7	7 11.7	1 1.7	0	0	4.85 มากที่สุด
4.4 ยานพาหนะเพียงพอและเหมาะสม	จำนวน ร้อยละ	40 66.7	18 30.0	2 3.3	0	0	4.63 มากที่สุด
4.5 วัน เวลา และสถานที่ มีความเหมาะสม	จำนวน ร้อยละ	51 85.0	9 15.0	0	0	0	4.85 มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม							4.79 มากที่สุด

จากตารางส่วนที่ 4 พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมมีความคิดเห็น **การศึกษาดูงานต่างจังหวัด** มีค่าเฉลี่ยรวม 4.79 โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เป็นอันดับ 1 คือ การจัดการสัมมนา/ศึกษาดูงานมีความเหมาะสม รองลงมา คือ ที่พักเพียงพอและเหมาะสม วัน เวลา และสถานที่ มีความเหมาะสม และเป็นการเสริมสร้างองค์ความรู้เชิงประจักษ์ ยานพาหนะเพียงพอและเหมาะสมตามลำดับ

ส่วนที่ 5 กิจกรรมการถอดบทเรียน

ความคิดเห็น		ระดับการประเมิน					ค่าเฉลี่ย แปลผล
		5	4	3	2	1	
กิจกรรมการถอดบทเรียน	จำนวน ร้อยละ	45 75.0	14 23.3	1 1.7	0	0	4.73 มากที่สุด

จากตารางส่วนที่ 5 พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมมีความคิดเห็น **ความพึงพอใจในกิจกรรมการถอดบทเรียน** มีค่าเฉลี่ยรวม 4.73 โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

จากข้อมูลพบว่า ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทดสอบ t-test และระดับนัยสำคัญทางสถิติของการทดสอบเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการอบรมของผู้เข้ารับการอบรม จำนวน 60 คน (n=60)

การทดสอบ	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{D}$	S.D. _D	t	Sig.(1-tailed)
ก่อนการอบรม	7.40	1.85	3.90	1.90	15.88*	0.0000
หลังการอบรม	11.62	1.15				

จากตาราง พบว่า การทดสอบก่อนอบรมและหลังการอบรมมีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 7.40 คะแนน และ 11.30 คะแนน ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนและหลังอบรม พบว่า คะแนนสอบหลังการอบรมของผู้เข้ารับการอบรม สูงกว่าก่อนการอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ส่วนที่ 3 การสรุปผลการถอดบทเรียน/การจัดทำรายงานทางวิชาการ และข้อเสนอแนะสำหรับการนำรายงานทางวิชาการไปใช้ประโยชน์

■ การสรุปผลการถอดบทเรียน/การจัดทำรายงานทางวิชาการ

กิจกรรมถอดบทเรียน เป็นการดำเนินการในประเด็นที่เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพ การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด การลดความแออัดในเรือนจำของผู้ต้องขัง และผู้เข้ารับการอบรมต้องเสนอแนะแนวทางการพัฒนาให้เป็นรูปธรรม บนพื้นฐานของการระดมสมอง (brain storming) ตามหลักการและแนวคิดเชิงวิชาการที่เกี่ยวข้องทั้งการระบุปัญหา (problem identification) เพื่อหาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหา (causes) แสวงหาแนวทางการจัดการกับปัญหาตามกรอบการป้องกันอาชญากรรม และแนวคิดอื่นที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งสังเคราะห์เป็นแนวทางการดำเนินการที่มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ โดยจัดทำเป็นบทความวิชาการ ความยาวประมาณ 5 – 15 หน้า พร้อมนำเสนอผลงานในรูปแบบเอกสารนำเสนอ (one concept paper)

ทั้งนี้ ผู้เข้ารับการอบรม ได้จัดทำรายงานการศึกษาดูงานและการรายงานกลุ่ม โดยแบ่งออกเป็น 6 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 กาสะลอง

รายงานการศึกษาดูงาน : เมื่อวันที่จันทร์ที่ 2 ธันวาคม 2562

หัวข้อ “การป้องกันและปราบปรามการลักลอบขนยาเสพติด” ณ ด้านศุลกากรแม่สาย จังหวัดเชียงราย

รายงานทางวิชาการ :

หัวข้อ : ปัญหาอาชญากรรมขบวนการค้ายาเสพติดในพื้นที่สูงจังหวัดเชียงราย

ประเทศไทยมีพื้นที่ชายแดนทางบกติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านเป็นระยะทางยาวมาก ด้วยปัจจัยด้านสภาพภูมิประเทศ จึงยังคงเอื้ออำนวยต่อการลักลอบนำเข้ายาเสพติดอยู่ โดยพื้นที่นำเข้าหลัก (เกินกว่าร้อยละ 80) ยังคงเป็นพื้นที่ชายแดนภาคเหนือ โดยเฉพาะพื้นที่จังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ และแม่ฮ่องสอน เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่อยู่ใกล้กับแหล่งเก็บพักยาเสพติดของกลุ่มผู้ผลิต และเป็นเขตอิทธิพลของชนกลุ่มน้อยในประเทศเพื่อนบ้าน อย่างไรก็ตามหากการสกัดกั้นในพื้นที่ชายแดนภาคเหนือมีความเข้มข้นและเป็นไปอย่างต่อเนื่อง จะเปลี่ยนเส้นทางมานำเข้าในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเพิ่มมากขึ้น พื้นที่ที่ควรเฝ้าระวังอย่างใกล้ชิดเนื่องจากการนำเข้าในปริมาณมากอย่างต่อเนื่อง หรือเป็นพื้นที่ใหม่ที่เริ่มปรากฏการนำเข้า

ในปริมาณมาก อาทิ อ้าเภอแม่สาย แม่ฟ้าหลวง แม่จัน จังหวัดเชียงราย อ้าเภอฝาง ไซยปรการ เชียงดาว แม่ฮาย จังหวัดเชียงใหม่ การลักลอบนำเข้ายาเสพติดทางน้ำ การลักลอบนำเข้ายาเสพติดผ่านทางแม่น้ำระหว่างประเทศ และน่านน้ำระหว่างประเทศมีแนวโน้มยังคงอยู่อย่างต่อเนื่อง การลักลอบนำเข้ายาเสพติดทางอากาศ เนื่องจากประเทศไทยมีระบบการคมนาคมขนส่งทางอากาศที่เชื่อมโยงกับทั่วทุกภูมิภาคของโลก สถานะของประเทศไทยจึงเป็นไปได้ทั้งเป็นประเทศต้นทาง (Source country) ประเทศทางผ่าน (Transit country) และประเทศปลายทาง (Destination country) ของการลักลอบลำเลียงยาเสพติด การลักลอบนำเข้ายาเสพติดจากต่างประเทศโดยทางเครื่องบินมักจะใช้สนามบินสุวรรณภูมิเป็นหลัก หลังจากที่มีการเข้มงวดของเจ้าหน้าที่ในการตรวจค้นให้กลุ่มเครือข่ายการค้ายาเสพติดระหว่างประเทศปรับเปลี่ยนเส้นทางการลำเลียงโดยการนำผ่านประเทศเพื่อนบ้านก่อนนำเข้าประเทศไทย โดยทางบก การใช้สนามบินนานาชาติในภูมิภาค ได้แก่ สนามบินนานาชาติภูเก็ต สมุย และเชียงใหม่

กลุ่มนักค้าที่สำคัญ กล่าวคือ 1) ชาวแอฟริกัน จะเป็นกลุ่มค้าในการบงการค้ายาเสพติดระหว่างประเทศ โดยเฉพาะการเข้าดำเนินการในประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งอาศัยการเปิดประเทศเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งจะเอื้อประโยชน์ในการลำเลียงยาเสพติด 2) กลุ่มผู้ลำเลียงภายในประเทศไทยที่สำคัญ คือ กลุ่มม้ง มูเซอ ลีซอ และอาข่า โดยเฉพาะกลุ่มม้งที่มีเครือข่ายใหญ่ครอบคลุมในพื้นที่ภาคเหนือ จะเข้ามามีบทบาทสำคัญในการลำเลียง รวมทั้งการพัฒนาตนเองเป็นนักค้ายาเสพติด ซึ่งพื้นที่ภาคเหนือตอนบนมีปริมาณยาเสพติดภายนอกประเทศอยู่จำนวนมาก พักรอตามแนวชายแดนเพื่อคอยจังหวะโอกาสที่จะนำเข้ามาในประเทศไทย ถึงแม้จะได้มีการสกัดกั้นปราบปรามจับกุมการลักลอบลำเลียงยาเสพติดตามแนวชายแดนได้มากขึ้นก็ตาม แต่เชื่อว่ายังมียาเสพติดที่หลุดรอดเข้ามาถึงพื้นที่ตอนในได้อีกเป็นจำนวนมากเช่นกัน และยังมีควมพยายามลักลอบลำเลียงยาเสพติดจากพื้นที่ชายแดนเข้ามาถึงพื้นที่ตอนในอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

ความสำคัญของกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย มีจำนวนประชากรมากหลายกลุ่ม ซึ่งส่วนใหญ่มีถิ่นฐานในพื้นที่ห่างไกลทุรกันดาร อยู่ในพื้นที่อนุรักษ์และพื้นที่บริเวณชายแดนมีการอพยพโยกย้ายถิ่นที่อยู่เสมอ อันเป็นจุดอ่อนด้านความมั่นคง ประกอบกับวิถีการดำรงชีวิตของประชากรกลุ่มชาติพันธุ์ยังมีสภาพยากจน ขาดโอกาสในการรับบริการขั้นพื้นฐาน ส่วนใหญ่ทำการเกษตรดั้งเดิมที่ต้องอาศัยธรรมชาติเป็นหลัก ซึ่งมีแนวโน้มที่มีข้อจำกัดมากขึ้น เนื่องจากสภาพอากาศของโลกที่มีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงไป ประกอบกับมีคุณภาพชีวิตต่ำกว่าเกณฑ์และประชากรส่วนหนึ่งมีพฤติกรรมที่กระทบต่อความมั่นคงปลอดภัย คือ การเข้าไปเกี่ยวพันกับยาเสพติด เราจึงจำเป็นต้องหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา โดยอาจจะเร่งดำเนินการไม่ว่าจะด้านนโยบายและแนวทางปฏิบัติ

1) จัดให้มีการสำรวจและกำหนดสถานะบุคคลทางกฎหมาย โดยอาจพิจารณากำหนดสัญชาติให้กับเด็ก เยาวชนคนรุ่นใหม่ และวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดิน เพื่อให้เกิดการจัดตั้งถิ่นฐานถาวร เกิดการยกระดับการดำรงชีวิตผ่านบริการพื้นฐานของรัฐ ทั้งในทางเศรษฐกิจและสังคม อีกทั้งจะส่งผลทางอ้อมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติด้วย

ข้อเสนอดังกล่าวข้างต้นนี้เป็นการนำแนวทางการให้สัญชาติไทยเป็นการเฉพาะรายมาปรับประยุกต์เป็นข้อเสนอ เพื่อสร้างแรงจูงใจ (Incentive) เพื่อให้กลุ่มชาติพันธุ์ได้รับการยอมรับในฐานะความเป็นพลเมืองไทยและอยู่ภายใต้วิถีทางความประพฤติและกฎหมายของประเทศไทย อันเป็นไปตามทฤษฎีความกดดันทางสังคมของ Merton ที่เห็นว่า โครงสร้างและสถานะทางสังคมจะเป็นตัวกำหนดวิถีชีวิตและความประพฤติ ความกดดันทางสังคมจากการไม่ได้รับการยอมรับให้เป็นพลเมืองไทย จะนำไปสู่การไม่อยู่ภายใต้การ

ปกครองของรัฐบาลไทยและกฎหมายของประเทศไทย ดังนั้น ในทางทฤษฎีหากต้องการให้กลุ่มชาติพันธุ์ปฏิบัติตามกฎหมายและตั้งมาเป็นแนวร่วมของรัฐบาลไทย จึงต้องปลดล็อคความกดดันทางสังคมด้วยการพิจารณา กำหนดสัญชาติให้กับเด็กและเยาวชนคนรุ่นใหม่ที่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์

2) สร้างจิตสำนึกการเป็นพลเมืองไทยที่ดีมีสิทธิหน้าที่ และการยอมรับในสังคมและเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาส่วนรวมและเสริมความมั่นคงปลอดภัย มีการรวมกลุ่มรวมพลังเพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชนเป็นเครือข่าย

การสร้างจิตสำนึกการเป็นพลเมืองที่ดีมีสิทธิและการยอมรับในสังคมและการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาส่วนรวม และเสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัย มีการวางกลุ่มพลัง เพื่อเสริมความเข้มแข็งของชุมชนเป็นเครือข่าย ต้องมีกระบวนการสร้างจิตสำนึกแก่บุคคลกลุ่มดังกล่าวตั้งแต่ 1. สถาบันครอบครัว พ่อแม่ ต้องอบรมลูก เป็นตัวอย่างที่ดี 2. เพื่อน เป็นแรงจูงใจที่สำคัญ เพราะในวันหนึ่งใช้เวลาอยู่กับเพื่อน เชื่อเพื่อนมากกว่า 3. ศาสนา คนทุกคนนับถือศาสนาเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม 4. โรงเรียน เป็นสถานที่ขัดเกลาอันดับสองรองจากครอบครัว เพราะสามารถอบรมให้คนมีวินัย ได้รู้จักการให้อภัย 5. อาชีพ ทุกคนย่อมมีอาชีพที่มั่นคง และ 6. สื่อ เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในปัจจุบัน ทั้ง 6 ข้อ เพื่อที่จะขัดเกลาให้ความรู้ สร้างแบบอย่างที่ดีในขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ตลอดจนการเคารพ ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบทางสังคม นำไปสู่การสร้างจิตสำนึกที่ดีตามทฤษฎีการขัดเกลาทางสังคม

3) พัฒนาคณะและคุณภาพของคนกลุ่มชาติพันธุ์ให้ได้รับสิทธิตามกฎหมายมีความเป็นอยู่ที่ดี มีความมั่นคงมีคุณภาพชีวิตที่ดีชุมชนเข้มแข็ง พัฒนาสวัสดิการสังคมอย่างเท่าเทียมให้สามารถพึ่งตนเองได้ และมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาส่วนรวมเพื่อก้าวสู่สากล

เมื่อพิจารณาเห็นว่า รัฐควรต้องจัดสรรงบประมาณโดยมีหน่วยงานรับผิดชอบอย่างชัดเจน เพื่อรองรับการตรวจพิสูจน์สัญชาติ หรือ DNA เพื่อให้สัญชาติแก่กลุ่มชาติพันธุ์ และบุคคลไร้สัญชาติให้ได้รับสัญชาติไทย เพื่อเป็นการเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐานตามที่พลเมืองประเทศไทยพึงได้รับการเข้าถึงสิทธิตามกฎหมาย

4) สร้างระบบข้อมูลที่สมบูรณ์และทันสมัย เพิ่มเครื่องมือและกลไกดำเนินงาน จัดกระบวนการให้ฝ่ายต่างๆทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม และเพิ่มบุคลากรที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานให้มากขึ้น ซึ่งการสร้างระบบฐานข้อมูลในยุคปัจจุบันสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายขึ้น เนื่องจากหลายปีที่ผ่านมาหน่วยงานของรัฐให้ความสำคัญในการเก็บข้อมูลเป็นระบบเพื่อการตรวจสอบ แต่ยังขาดความเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานหรือผู้ปฏิบัติงาน เนื่องจากยังต่างคนต่างเก็บ ซึ่งหากมีการพัฒนาข้อมูลให้เป็นฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) จะช่วยให้การวิเคราะห์ข้อมูล ทำนายแนวโน้มการกระทำความผิด และอำนวยความสะดวกของข้อมูลระหว่างหน่วยงาน ซึ่งถือว่า จะช่วยให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5) กำหนดเป้าหมาย และแนวทางการดำเนินงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคี ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ ร่วมประเมินผล แก้ปัญหา แบบองค์รวมด้วยการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ ครบวงจร

เมื่อพิจารณาแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าว ได้แก่แนวคิดเกี่ยวกับการประสานงาน เนื่องจากหน่วยงานทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีความจำเป็นที่จะต้องใช้การประสานงานเพื่อให้เกิดการร่วมมือระหว่างกัน ศึกษาวิธีการทำงานของกันและกัน ลดการซ้ำซ้อน สามารถแบ่งลักษณะงาน หรือกลุ่มเป้าหมาย ที่ตนสมควรทำหรือมีความถนัดได้ ซึ่งในปัจจุบันหน่วยงานภาครัฐได้ให้ความสำคัญกับการประสาน กับหน่วยงานต่างๆ ทั้งที่เป็นภาครัฐและเอกชนเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยงานบรรลุวัตถุประสงค์ หน่วยงานทุกหน่วยเปรียบเสมือนเฟืองหรือชิ้นส่วนชิ้นใดชิ้นหนึ่งที่จะต้องประกอบเข้ากัน จะขาด

ขึ้นส่วนใดขึ้นส่วนหนึ่งไม่ได้ หากขาดไปเครื่องจักรจะไม่สามารถเคลื่อนไหวได้ ดังเช่นงานที่ไม่อาจขับเคลื่อนไปข้างหน้าได้ถ้าขาดความร่วมมือร่วมใจกัน ทุกภาคส่วนจึงมีความสำคัญทั้งหมด

6) พัฒนางานด้านป้องกันและสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดในเด็กและเยาวชนให้ครอบคลุมทุกช่วงวัย เน้นการติดตามและประเมินผล เพื่อเป็นการลดความต้องการยาเสพติด เมื่อผู้ต้องการยาเสพติดลดลงหรือหมดไป ผู้ผลิตและผู้จำหน่ายก็จะไม่สามารถดำรงอยู่ต่อไปได้

ข้อเสนอดังกล่าวข้างต้นนี้เป็นการนำแนวทางการคบหาสมาคมที่แตกต่างกันมีผลต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีที่เชื่อว่ากลไกสำคัญในการเข้าไปเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมหรือมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน จะต้องเกี่ยวกับความสัมพันธ์หรือคบค้าสมาคมที่แตกต่างกันไปตามสภาพของสังคมในเด็กและเยาวชนที่มีสมาชิกขึ้นชอบนิยมนำมาทำความผิดหรือชอบมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน นอกจากนี้ การเรียนรู้พฤติกรรมเบี่ยงเบนของเด็กและเยาวชนทุกช่วงวัย จะมีการเรียนรู้เทคนิคในการกระทำความผิด ในการใช้แรงจูงใจ การหาเหตุผลมาอ้างอิงเพื่อให้การกระทำผิดนั้นบรรลุผล และยังรวมถึงการให้คำจำกัดความระหว่างความหมายที่ถูกต้องและไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ความสามารถการเรียนรู้การกระทำผิดนั้นจะขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคลนั้นว่าอยู่ในสภาพแวดล้อมสังคมและถูกหล่อหลอมจากสังคมที่อยู่อาศัยอย่างไร ทั้งนี้เพื่อเป็นการลดความต้องการยาเสพติดของเด็กและเยาวชนได้ต่อไป

7) ร่วมกันควบคุม สกัดกั้นสารตั้งต้น เคมีภัณฑ์ที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดอย่างจริงจัง และเพิ่มความเข้มแข็งของจุดตรวจเส้นทางและด่านตรวจสำคัญที่มีความเสี่ยงสูง โดยการพัฒนาศูนย์ปฏิบัติการ และเทคโนโลยีที่เหมาะสม โดยอาศัยทฤษฎีการสร้างการมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวัง การลักลอบขนยาเสพติดร่วมกับเจ้าหน้าที่ภาครัฐ และผู้นำกลุ่มชาติพันธุ์ มุ่งเน้นการป้องกันโดยนำภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสอดส่องดูแลคนในชุมชน หากพบเห็นความผิดปกติให้แจ้งเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผูกจิตสำนึกว่าทุกคนเป็นผู้มีส่วนสำคัญในการแก้ไขปัญหาเสพติด

8) จัดกำลังปฏิบัติการสืบสวน ตัดวงจรทางการเงินของเครือข่ายค้ายาเสพติด ปฏิบัติการคู่ขนานตามแนวชายแดนระหว่างประเทศในพื้นที่จุดเสี่ยงของยาเสพติด เพื่อสกัดกั้นการลำเลียงยาเสพติด สารตั้งต้น และเคมีภัณฑ์

ตามแนวความคิดการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของกลุ่มชาติพันธุ์จะก่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการแก้ไข ป้องกัน ปราบปรามปัญหาอาชญากรรมขบวนการค้ายาเสพติดในพื้นที่สูงจังหวัดเชียงรายอย่างรอบด้าน ซึ่งจะช่วยลดความขัดแย้งระหว่างหน่วยงานภาครัฐกับประชาชน รวมทั้งเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับนโยบายของรัฐบาลที่ผ่านมายังไม่มีการกำหนดนโยบายให้กลุ่มชาติพันธุ์เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ซึ่งถือว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสียจากกระบวนการค้ายาเสพติดในพื้นที่สูงจังหวัดเชียงรายให้เข้ามามีส่วนร่วมในการเฝ้าระวัง การลักลอบขนยาเสพติด ดังนั้น จากแนวความคิดการเฝ้าระวังการลักลอบขนยาเสพติดโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีลักษณะการผสมผสานมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดด้วยการพัฒนาศักยภาพของกลุ่มชาติพันธุ์และกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อสอดส่องดูแลไม่ให้มีการลักลอบขนยาเสพติดผ่านเขตพื้นที่ของชุมชน รวมทั้งการดูแลให้ความช่วยเหลือฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดในพื้นที่ โดยการประสานความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่รัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิด

9) ขยายความร่วมมือด้านการข่าวระหว่างประเทศ

การกำหนดทิศทางป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด อาจต้องปรับให้เหมาะสมกับบริบท และสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น ทั้งด้านการทำงานเชิงรุกกับนานาชาติประเทศ การขับเคลื่อนภารกิจสกัดกั้นตามแนว

ชายแดนและตอนใน การปราบปรามนักค้ายาเสพติดรายสำคัญ และการขับเคลื่อนงานในหมู่บ้านชุมชนให้มีความเข้มแข็งเพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้ยาเสพติดขยายตัวต่อไป

การกำหนดทิศทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดต้องปรับให้เหมาะสม กับบริบทและสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะการทำงานเชิงรุกกับนานาประเทศเนื่องปริมาณยาเสพติดที่เข้าสู่ประเทศไทยจากภายนอกประเทศมีเป็นจำนวนมากโดยเฉพาะจากแหล่งผลิตในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำยังคงถูกใช้เป็นช่องทางในการลักลอบนำเข้ายาเสพติดอยู่เป็นประจำ การแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยเฉพาะการขับเคลื่อนภารกิจสกัดกั้นตามแนวชายแดนและการปราบปรามนักค้ายาเสพติดรายสำคัญตลอดจนการขับเคลื่อนงานในหมู่บ้าน ชุมชน ให้มีความเข้มแข็งเพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้ยาเสพติดขยายตัว ซึ่งการมุ่งเน้นการพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน อาเซียน นานาประเทศและองค์การระหว่างประเทศเพื่อเป็นการควบคุมหรือลดการผลิตยาเสพติด ตลอดจนการสกัดกั้น ปราบปรามเพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติดและส่งเสริมการพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศอันจะทำให้เกิดประสิทธิภาพการควบคุมยาเสพติดระหว่างประเทศ เพื่อนำมาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ภายใต้ยุทธศาสตร์ด้านการปราบปรามยาเสพติดของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการประสาน

กลุ่มที่ 2 การเวก

รายงานการศึกษาดูงาน : วันอังคารที่ 3 ธันวาคม 2562

หัวข้อ “การรักษาความสงบเรียบร้อยตามลำแม่น้ำโขงเชียงราย” ณ หน่วยเรือรักษาความสงบเรียบร้อยตามลำแม่น้ำโขงเขตเชียงราย

รายงานทางวิชาการ :

หัวข้อ : การอุบัติของสารเสพติดชนิดใหม่ในกลุ่มวัยรุ่นปัจจุบัน

สารออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทชนิดใหม่ (New Psychoactive Substances : NPS) เช่น ยาแก้ไอ 4x100 ยาทรามาโดล (Tramadol) ยาโปรโคดิล (Procodyl) และ ยาบี 5 (B5) นั้น กำลังได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มวัยรุ่น เนื่องจากเป็นสารที่ออกฤทธิ์เหมือนหรือคล้ายกับยาเสพติด กล่าวคือ เป็นสารที่ออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท สามารถออกฤทธิ์เจาะจงต่อการทำงานของสมองและระบบประสาททำให้การรับรู้ทางกาย อารมณ์ ความรู้สึก และสติสัมปชัญญะเปลี่ยนแปลงไป เช่น ยาทรามาโดล (Tramadol) เป็นยาในกลุ่มโอปิออยด์ (opioids) ออกฤทธิ์เหมือนมอร์ฟิน เป็นต้น ประกอบกับกฎหมายในปัจจุบันยังมิได้กำหนดให้สารเหล่านี้เป็นยาเสพติด วัยรุ่นจึงสามารถเข้าถึงได้ง่ายและหาซื้อได้ในราคาไม่แพง

คณะผู้ศึกษาได้ตระหนักถึงปัญหาของสารออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทชนิดใหม่ (New Psychoactive Substances : NPS) นี้ จึงได้ศึกษาความเป็นมา สาเหตุและลักษณะสำคัญ กระบวนการเข้าถึงสารชนิดนี้ และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับผู้ที่ใช้สารประเภทนี้อย่างสารเสพติด ไม่ว่าจะเป็นผลกระทบต่อตัวผู้เสพ ต่อครอบครัว หรือต่อสังคม โดยมุ่งเน้นไปที่กลุ่มวัยรุ่น โดยได้ทำการค้นคว้าและวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำหลักทฤษฎีและความรู้ที่ได้จากบทเรียนมาพิจารณาประกอบ ซึ่งจากผลการศึกษาพบว่า แม้การเสพติดสารออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทชนิดใหม่ (New Psychoactive Substances : NPS) จะยังไม่มากเมื่อเทียบกับการติดยาเสพติด แต่ก็มีอัตราการเสพติดที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยจะเป็นไปในลักษณะของการใช้ร่วมหรือทดแทนกับสารเสพติดชนิดอื่น เนื่องจากวัยรุ่นผู้เสพมีความเข้าใจผิดคิดว่าเป็นยาเพิ่มความสุขที่ไม่ได้เป็นอันตรายหรือมีผลข้างเคียงร้ายแรง คณะผู้วิจัยจึงได้เสนอโครงการการบูรณาการเครือข่ายป้องกันปัญหาการใช้สารออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทชนิดใหม่ในกลุ่มวัยรุ่นปัจจุบัน โดยมีการผลิตสื่อมัลติมีเดียชุดองค์ความรู้เกี่ยวกับปัญหา

มีการจัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับการใช้สารออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทชนิดใหม่ มีการจัดอบรมผู้นำชุมชนและเจ้าของร้านขายยา ทั้งนี้ เพื่อสร้างเครือข่ายในการป้องกันปัญหาการใช้สารดังกล่าว อันจะนำไปสู่การลดจำนวนการติดยาประเภทนี้ในกลุ่มวัยรุ่นต่อไป

ข้อเสนอแนะ

การป้องกันและแก้ไขปัญหาการใช้สารออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทชนิดใหม่ (NPS) ในกลุ่มวัยรุ่นที่สำคัญ คือ การสร้างความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องให้กับวัยรุ่น เพื่อให้ตระหนักถึงผลกระทบและอันตรายจากการใช้สารออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทชนิดใหม่ (NPS) ร่วมกับการพัฒนาศักยภาพเชิงบวกให้กับวัยรุ่นทั้งในด้านการค้นหาเอกลักษณ์เชิงบวกและการเห็นคุณค่าของตนเอง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเนื่องจากความก้าวหน้าทางการเรียน เป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการคิดเชิงเหตุผล การวางแผนชีวิตที่ดี โดยสามารถที่จะเกิดการตระหนักรู้ถึงผลกระทบต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นกับตนเอง และสามารถเลือกรับข้อมูลได้อย่างมีเหตุผล แต่ในกรณีที่วัยรุ่นติดยาหรือสารออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทชนิดใหม่ (NPS) แล้ว มีความจำเป็นต้องเข้ารับการรักษาบำบัดด้วย

ในด้านครอบครัวควรสนับสนุนเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันภายในครอบครัว และการเป็นแบบอย่างที่เหมาะสมของผู้ปกครอง นอกจากนี้ยังควรส่งเสริมกิจกรรมเอื้อสังคมและการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ร่วมกับกลุ่มเพื่อนด้วย

การแก้ไขปัญหในระยะยาวจำเป็นต้องปรับปรุงและพัฒนาระบบสาธารณสุขมูลฐานด้านยาเสพติดโดยเฉพาะการตระหนักถึงความสำคัญของการแพร่ระบาดของสารออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทชนิดใหม่ (NPS) ทั้งในปัจจุบันและในอนาคต รวมถึงการควบคุมการจำหน่ายยาและการออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องด้วยการทำงานร่วมกันระหว่างกระทรวงยุติธรรมกับกระทรวงสาธารณสุขรวมถึงหน่วยงานอื่นๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ตลอดจนการจัดการกับข้อมูลที่เป็นเท็จบิดเบือนข้อเท็จจริง (Fake News) ที่ก่อให้เกิดความเชื่อที่ผิดในกลุ่มวัยรุ่น นอกจากนี้การจัดทำโครงการด้วยการดำเนินงานเชิงรุกเพื่อป้องกันและลดโอกาสก่อนที่กลายเป็นกลุ่มเป้าหมายที่มีความเสี่ยงต่อการเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดในทุกรูปแบบก็เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้สามารถการแก้ไขปัญหได้อย่างยั่งยืน ดังจะเห็นได้จากการดำเนินงานที่ประสบความสำเร็จของสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ดำเนินการในกลุ่มเด็กโตที่กำลังจะเข้าสู่วัยรุ่นตอนต้น อีกทั้งยังมีการวางแผนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในระยะยาวด้วยการประสานงานกับหน่วยงานในพื้นที่และหน่วยงานระดับท้องถิ่นด้วย ทั้งนี้ในส่วนกระทรวงยุติธรรมก็ได้ดำเนินการโครงการโรงเรียนอุปถัมภ์เพื่อแก้ไขปัญหานักเรียน โดยใช้กรอบเนื้อหาหลักในการดำเนินโครงการ 4 เรื่อง ประกอบด้วย 1) ป้องกันตนเองจากภัยสังคม 2) การสร้างจิตสำนึกและวินัยในตนเอง 3) การรู้เท่าทันและห่างไกลจากยาเสพติด 4) การต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน เพื่อเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว

การสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและเครือข่ายชุมชนอาจช่วยเฝ้าระวังและป้องกันปัญหาจากการก่ออาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้สารออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทชนิดใหม่ (NPS) ในกลุ่มวัยรุ่นได้อีกทางหนึ่งด้วย เนื่องจากชุมชนที่เป็นกลุ่มปฐมภูมิจะมีความใกล้ชิดและสนิทสนมกัน หากเล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหาร่วมกัน การขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหามาของชุมชนจะมีความมั่นคงและยั่งยืน นอกจากนี้ยังควรมีการให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการ รวมถึงการจัดทำฐานข้อมูลร้านขายยาของชุมชน และประสานความร่วมมือกับโครงการที่หน่วยงานภาครัฐจัดตั้งในระดับชุมชนไว้แล้ว เพื่อเพิ่มเครือข่ายและประสิทธิภาพในการป้องกันและแก้ไขปัญห โดยเฉพาอย่างยิ่ง คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมระดับจังหวัด (กพยจ.) ศูนย์ยุติธรรมชุมชน (ศยช.) กระทรวงยุติธรรม จำนวน 4,124 ศูนย์ทั่วประเทศ ทั้งนี้การดำเนินงานของศูนย์ยุติธรรมชุมชนร่วมกับเครือข่ายภาคประชาชนในลักษณะของการเป็นหุ้นส่วนในกระบวนการยุติธรรม ซึ่งจะ

ส่งผลให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพโดยที่การดำเนินงานของ ศูนย์ยุติธรรมชุมชนนั้น ได้มีการแต่งตั้ง คณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชน ด้วยคำสั่งของ ผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อให้ความยุติธรรมอยู่กับประชาชน มากที่สุด (กระทรวงยุติธรรม, ค้นเมื่อ 1 มกราคม 2563, อ้างอิงจาก <https://www.moj.go.th/view/15321>) ซึ่งจะช่วยให้เกิดกลไกการขับเคลื่อนภารกิจได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้นด้วย สิ่งสำคัญของการแก้ไขปัญหาผู้กระทำผิดในคดีที่เกี่ยวกับยาเสพติดรวมถึงคดีอื่นๆ ในเบื้องต้นต้องอาศัยความร่วมมือจากประชาชนในชุมชนต่อการ เฝ้าระวังปัญหายาเสพติดในชุมชนด้วย และต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการฟื้นฟูผู้ผ่าน กระบวนการยุติธรรมแล้ว ไม่ว่าจะเป็เด็กหรือผู้ใหญ่ก็ตาม

กลุ่มที่ 3 จามจุรี

รายงานการศึกษาดูงาน : วันอังคารที่ 3 ธันวาคม 2562

หัวข้อ “การป้องกันอาชญากรรมโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันการกระทำผิดซ้ำ และการเฝ้าระวังกลุ่มเสี่ยง” ณ องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย

รายงานทางวิชาการ :

หัวข้อ : การป้องกันปัญหาเสพติดในเด็กและเยาวชนในระบบการศึกษา (The Prevention of Narcotic Problems among Children and Juvenile throughout the Education System)

ยาเสพติดเป็นปัญหาสำคัญประการหนึ่งที่กระทบต่อความมั่นคงของมนุษย์ (Human security) และยังเป็นตัวการสำคัญในการบ่อนทำลายกำลังทรัพยากรมนุษย์ของชาติ อันจะนำไปสู่ความกระทบกระเทือน ต่อความมั่นคงของชาติ และความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ตลอดจนอัตราการเติบโตของ เศรษฐกิจ แต่ทว่าอัตราการแพร่ระบาดยังขยายตัวอย่างต่อเนื่อง แม้ว่าปัจจุบันจะมีแนวโน้มสัดส่วนลดลงแต่ กลุ่มผู้เข้าบำบัดรักษายังคงมีไม่ต่ำกว่า 3 ใน 5 โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับ ชั้นประถมศึกษา โดยพิจารณาจากสถานการณ์เบื้องต้นของปัญหาปัจจุบันปัญหาเสพติดระบาด มากขึ้นในกลุ่มเด็กและเยาวชน ที่มีจำนวนคงตัวหรือสูงขึ้นอย่างสังเกตได้ในช่วงอายุระหว่าง 12 - 17 ปี ซึ่งเกิดขึ้นทั้งจาก ปัจจัยภายใน อันได้แก่ ตัวเด็กหรือเยาวชนที่มีความคิดคะนองตามธรรมชาติของช่วงวัย กล่าวคือ อยู่ใน วัยที่มีความอยากรู้อยากทดลอง และปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลค่อนข้างสูงกว่าปัจจัยภายนอกอื่น อันได้แก่ การถูกชักชวนกลุ่มเพื่อนสนิท หรือการหลอกลวงจากคนรู้จักที่เด็กและเยาวชนนั้นเชื่อถือในสังคมที่อาศัยอยู่ นอกจากนี้ ในสภาพสังคมที่เสื่อมโทรม และมีความขาดแคลนเครื่องอุปโภคบริโภคหรือเครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แต่อย่างไรก็ตาม เด็กและเยาวชนบางกลุ่มจากครอบครัวที่ฐานะทางเศรษฐกิจไม่เอื้อต่อคุณภาพชีวิตที่ดี จึงทำให้ มุ่งหารรายได้ในทางที่ผิดจากยาเสพติด จึงมีโอกาสสูงที่เด็กและเยาวชนกลุ่มนี้จะกลายมาเป็นผู้ค้ายาเสพติดในที่สุด ประกอบกับ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ อย่างก้าวกระโดดทำให้เด็กและเยาวชนเข้าถึงข้อมูลและการ ติดต่อสื่อสารได้โดยสะดวกและรวดเร็ว อีกทั้ง ยากต่อการควบคุมหรือคัดกรอง ทั้งโดยสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา หน่วยงานบังคับใช้กฎหมายของหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายในการป้องกันและปราบปรามได้ อย่างทันทั่วถึง ทำให้เด็กและเยาวชนเกิดพฤติกรรมการเลียนแบบที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดได้ง่ายขึ้น เกิดการ แพร่หลายของวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทที่ไม่ผิดกฎหมายโดยตรง และยังไปกว่านั้นเมื่อเทคโนโลยีเข้ามาอำนวยความสะดวกให้เกิดช่องทางการซื้อขายยาเสพติดผ่านระบบออนไลน์ที่ทำให้การซื้อขายนั้นง่ายขึ้น รวดเร็วขึ้น และขยาย วงกว้างมากขึ้น

ปัญหาอาชญากรรมในเด็กและเยาวชน ไม่ได้เป็นเพียงปัญหากับเฉพาะตัวเด็กและเยาวชนเท่านั้น แต่ยังส่งผลกระทบต่อในด้านอื่น ต่อเนื่องออกไปอีกเป็นทอดๆ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาครอบครัว สังคม เศรษฐกิจ ภาครัฐ อีกด้วยซึ่งที่ผ่านมา แม้รัฐจะพยายามสร้างการดำเนินการบูรณาการระหว่างรัฐกับสถาบันการศึกษา เพื่อร่วมแก้ไขทั้งในด้านการป้องกันและปราบปรามมากเพียงใดก็ตาม แต่กระนั้น ปัญหาอาชญากรรมในเด็กและเยาวชนในระบบการศึกษายังมีสถิติการข้องเกี่ยวกับยาเสพติดไม่ได้มีแนวโน้มลดลง และยังคงพบว่าเป็นกลุ่มเสี่ยงโดยสาเหตุหนึ่งเกิดจากสถาบันการศึกษาไม่สามารถควบคุมหรือแก้ไขปัจจัยภายนอกที่ yak ต่อการควบคุมเหล่านั้นได้ โดยที่ผ่านมาสถาบันการศึกษาเป็นองค์กรหลัก ได้มีความพยายามดำเนินการในการป้องกันปัญหาอาชญากรรมในเด็กและเยาวชนที่ยังอยู่ในระบบการศึกษาอย่างสุดความสามารถแล้ว แต่อย่างไรก็ตาม สถาบันการศึกษาไม่สามารถควบคุมหรือแก้ไขปัญหาให้หมดไปได้ เนื่องด้วยปัจจัยและข้อจำกัดหลายประการที่ yak ต่อการควบคุมนั่นเอง จึงมีความจำเป็นต้องเริ่มที่เด็กและเยาวชนตลอดจนภาคส่วนต่าง ๆ สร้างการมีส่วนร่วมเพื่อสร้างจิตสำนึกและพันธะทางสังคม หากเกิดปัญหาอาชญากรรมยาเสพติดขึ้นในชุมชน ประชาคมชุมชน ควรต้องเป็นองค์กรแรกในฐานะตัวแทนของสถาบันสังคมที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าว ก่อนที่จะผลักไปให้กระบวนการยุติธรรมกระเสหลัก

ข้อเสนอแนะ

การนำแนวคิดยุติธรรมชุมชนเข้ามาบูรณาการกับการแก้ไขปัญหาคriminal และเยาวชนในระบบการศึกษาเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด จะสามารถแก้ปัญหาคriminal ถูกชักชวนโดยสมาชิกในชุมชนหรือครอบครัว การถูกหลอกลวง การพ้ออาศัยในสิ่งแวดล้อมที่มีความเสี่ยง และความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งสัมพันธ์กับทฤษฎีความไร้ระเบียบของสังคม และทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ของสังคม อันเป็นการบ่อนทำลายหรือขัดขวางการดำรงอยู่ของพันธะด้านต่าง ๆ ตามทฤษฎีพันธะทางสังคม และนำไปสู่ปัญหาอาชญากรรม โดยการสร้างเครือข่ายชุมชนในรูปแบบของประชาคมชุมชนเพื่อร่วมกันสอดส่อง ดูแลขัดเกลาพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน โดยการสร้างพื้นที่สำหรับกิจกรรมสร้างสรรค์สำหรับเด็กและเยาวชน การขจัดปัญหาอาชญากรรมแพร่ระบาดในสังคมซึ่งทำให้เด็กและเยาวชนเข้าถึงยาเสพติดได้ง่าย ตลอดจนการดำเนินการแก้ไขปัญหาคriminal ที่เกิดขึ้นแล้ว ด้วยกระบวนการบำบัดหรือเยียวยาเด็กและเยาวชนซึ่งเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดก่อนกระบวนการยุติธรรม กระเสหลักจากแนวคิดดังกล่าวนี้ คณะผู้จัดทำเห็นว่าการแก้ปัญหาคriminal ในเชิงปฏิบัติ โดยการสร้างประชาคมของชุมชนในการแก้ไขปัญหาคriminal แบบรวมกลุ่มสร้างการบูรณาการโดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่ระดับท้องถิ่น ภาครัฐ และเอกชน เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนภูมิภาค สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงยุติธรรม และภาคเอกชน เป็นต้น เพื่อสร้างกลไกในการเฝ้าระวังสอดส่องและเฝ้าระวังกลุ่มเสี่ยงทั้งในและนอกสถานศึกษา โดยพัฒนาชุดคำสั่ง (Application) บนโทรศัพท์ประเภท smartphone เพื่อแจ้งเบาะแส แก่ประชาคมแบบไม่สามารถระบุตัวตนได้ (Anonymous) โดยใช้ชุดคำสั่งที่มีอยู่แล้วของกระทรวงยุติธรรม ชื่อ “Justice Care : ยุติธรรมใส่ใจ” มาปรับปรุงโดยเพิ่มเติมชุดคำสั่งตามที่ต้องการเข้าไปใหม่ ให้เป็นการเพิ่มช่องทางการติดต่อระหว่างกันภายในชุมชน โดยการแจ้งเบาะแสอาชญากรรมยาเสพติดหรืออาชญากรรมอื่นไปยังสมาชิกประชาคม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องซึ่งให้การสนับสนุนในรูปแบบไม่ระบุตัวตนผู้แจ้ง ซึ่งชุดคำสั่งดังกล่าวจะอำนวยความสะดวก รวดเร็ว ร่นระยะเวลา และสร้างมาตรการด้านความปลอดภัยสำหรับผู้แจ้ง นอกจากนี้แนวคิดดังกล่าวได้คำนึงถึงต้นทุนค่าใช้จ่ายโดยเลือกวิธีการพัฒนาจากชุดคำสั่งเดิมที่มีอยู่แล้วทำให้ประหยัดงบประมาณของรัฐบาลไปได้มากเนื่องจากไม่ต้องเริ่มต้นทำใหม่ทั้งระบบ ซึ่งต้องใช้งบดำเนินการหรือต้นทุนในการดำเนินการที่มากกว่าการพัฒนาต่อยอดจากของเดิมที่มีอยู่แล้ว อีกทั้ง แนวคิดนี้ได้สอดคล้องกับ

แผนนโยบาย Thailand 4.0 ของรัฐบาล (พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา) ในการนำนวัตกรรมด้านดิจิทัลเข้ามาใช้งานให้เกิดประโยชน์

การบูรณาการแนวคิดยุทธวิธีชุมชนดังกล่าว จะช่วยให้ประชาคมชุมชนที่จัดตั้งขึ้นมา รับทราบถึงปัญหาในเชิงลึกได้อย่างรวดเร็ว แก้ไขปัญหาได้ตรงจุดและยั่งยืน อีกทั้งลดการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมและกระบวนการควบคุมและลงโทษ ซึ่งไม่ส่งผลดีต่อทั้งภาครัฐ เศรษฐกิจ สังคม และตัวผู้กระทำผิดเองในระยะยาว

กลุ่มที่ 4 ปารีชาติ

รายงานการศึกษาดูงาน : วันพุธที่ 4 ธันวาคม 2562

หัวข้อ “การสร้างกำลังใจให้แก่ผู้ต้องขังและสร้างโอกาสในการกลับสู่สังคม” ณ เรือนจำกลางชั่วคราวดอยฮาง จังหวัดเชียงราย

รายงานทางวิชาการ :

หัวข้อ : มาตรการติดตามภายหลังการปล่อยเพื่อแก้ไขปัญหาคriminal recidivism ของผู้ผ่านระบบการบำบัดฟื้นฟูผู้เสพและผู้ติดยาเสพติด

ปัญหาอาชญากรรมเป็นปัญหาสำคัญและมีอัตราการเกิดสูงมากซึ่งส่งผลกระทบต่อความสงบสุขของประชาชน ส่งผลกระทบต่อด้านเศรษฐกิจ และเป็นภัยต่อความมั่นคงของประเทศ อีกทั้งเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรมอื่น ๆ ตามมา ซึ่งรัฐบาลได้ตระหนักถึงความรุนแรงของปัญหาอาชญากรรม จึงกำหนดให้เป็นนโยบายสำคัญและจำเป็นเร่งด่วนของรัฐบาลที่จะต้องเร่งดำเนินการ โดยการผนึกกำลังกับทุกภาคส่วนเพื่อให้สามารถป้องกันและแก้ไขสถานการณ์ปัญหาอาชญากรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ จากการสรุปสถิติผู้ต้องขังของกรมราชทัณฑ์จำแนกตามประเภทคดี เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2562 สรุปดังนี้ 1. ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด จำนวน 291,992 คน 2. คดีอื่น ๆ จำนวน 241,033 คน 3. ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน จำนวน 41,569 คน 4. ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย จำนวน 27,693 คน 5. ความผิดเกี่ยวกับเพศ จำนวน 13,411 คน 6. ความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพและชื่อเสียง จำนวน 8,602 คน 7. ความผิดเกี่ยวกับคนเข้าเมือง จำนวน 5,824 คน 8. ความผิดเกี่ยวกับการปลอมและแปลง จำนวน 3,295 คน 9. ความผิดเกี่ยวกับป่าไม้ สัตว์ป่า และทรัพยากรธรรมชาติ จำนวน 2,942 คน 10. ความผิดเกี่ยวกับการปกครอง จำนวน 2,783 คน (กรมราชทัณฑ์, 2562)¹ จะเห็นได้ว่า เมื่อจำแนกผู้ต้องขังตามประเภทคดี ผู้กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมีมากที่สุดและมีแนวโน้มที่สูงเพิ่มมากขึ้นทุกปี

ทั้งนี้ ปัญหาอาชญากรรมที่มีจำนวนคดีสูงที่สุดนั้น ยังส่งผลกระทบต่อกระบวนการยุติธรรมอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอดคือ “ปัญหาคนล้นคุก” จากสถิติผู้ต้องขังกว่า 300,000 คนของไทยทำให้ไทยมีนักโทษมากเป็นลำดับที่ 6 ของโลกและมีนักโทษสูงที่สุดของประเทศในกลุ่มอาเซียน ทั้งที่เรือนจำในประเทศไทย มีขีดความสามารถในการรองรับผู้ต้องขังได้แค่ 1.2 แสนคน จึงเกินความจุไป 2-3 เท่า ซึ่งคดีที่ถูกส่งเข้ายังเรือนจำมากที่สุดยังคงเป็นยาเสพติดที่ถูกส่งเข้าสู่เรือนจำ เป็นสัดส่วน 70% ของเรือนจำชายและ 87% ในเรือนจำหญิง (โพสท์ทูเดย์, 2562)² ซึ่งส่งผลกลายเป็นวิกฤตสังคมที่ทุกภาคส่วน ทั้ง ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ต้องให้ความสำคัญและแก้ไขโดยเร่งด่วน สืบเนื่องกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทยเน้นลงโทษจำคุกมากเกินไป ซึ่งในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 18 กำหนดว่า “โทษ” มี 5 สถาน คือ

¹ กรมราชทัณฑ์. (2562). รายงานสถิติผู้ต้องขังราชทัณฑ์. ออนไลน์จาก: <http://www.correct.go.th/stathomepage/>.

² โพสท์ทูเดย์. (2562). แก้นักโทษล้นคุก ! กสม. เร่งศึกษาใช้เทคโนโลยีจำกัดเสรีภาพแทน. ออนไลน์จาก: <https://www.posttoday.com/social/general/599946>.

ประหาร จำคุก กักขัง ริบทรัพย์สิน ปรับ แต่ปรากฏว่า ศาลจะพิพากษากำหนดโทษ “จำคุก” เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งอาจจะเหมาะสมสำหรับผู้กระทำผิดบางประเภท เช่น ผู้กระทำผิดคดีอุกฉกรรจ์ หรือผู้กระทำผิดประเภทต่างๆ ที่มีความจำเป็นต้องมีการควบคุมไว้อย่างเข้มแข็งในเรือนจำ เพื่อความปลอดภัยของสังคม แต่ในขณะเดียวกัน อาจจะไม่เหมาะสมสำหรับผู้กระทำผิดบางประเภท เช่น ผู้กระทำผิดครั้งแรกในคดีเล็กน้อย ซึ่งประเทศไทยใช้มาตรการจำคุกกับผู้กระทำผิดทุกประเภท รวมทั้งคดีที่ศาลยังไม่ตัดสินเด็ดขาดโดยเฉพาะคดีเกี่ยวกับยาเสพติด ได้แก่ ผู้เสพยาเสพติด และผู้เสพยาเสพติดและมีไว้จำหน่ายในปริมาณเล็กน้อย ดังนั้น เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาเสพติดและแก้ไขปัญหาค้นคืน จึงเกิดการเปลี่ยนแนวคิดและนโยบายจากเดิมที่เน้นวิธีการลงโทษ ให้มาเป็นวิธีการบำบัดฟื้นฟู และเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ที่เคยพลาดพลั้งได้ปรับปรุงตัวซึ่งตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545 โดยเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้คือ โดยที่ปัญหาเกี่ยวกับการเสพยาเสพติดให้โทษ ในปัจจุบันมีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ซึ่งโดยหลักการแล้ว ผู้เสพยาเสพติดมีสภาพเป็นผู้ป่วยอย่างหนึ่ง มีข้อหาอาการปกติ การฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้ติดยาเสพติดจึงสมควรกระทำให้กว้างขวาง และโดยที่ผู้เสพยาเสพติดจำนวนหนึ่งถูกบังคับให้เป็นผู้จำหน่ายยาเสพติดเพื่อแลกกับการได้ยาเสพติดไปเสพด้วย สมควรขยายขอบเขตของการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดให้ครอบคลุมถึงผู้เสพและมีไว้ในครอบครอง ผู้เสพและมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย และผู้เสพและจำหน่ายยาเสพติดจำนวนเล็กน้อยด้วย นอกจากนั้นเนื่องจากบุคคลซึ่งติดหรือเสพยาเสพติดมีจำนวนมากและเป็นปัญหาสำคัญของประเทศ สมควรขยายสถานที่เพื่อการตรวจพิสูจน์การเสพหรือติดยาเสพติด และสถานที่เพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เพราะนอกจากมีหน่วยงานของกระทรวงยุติธรรมแล้วยังมีหน่วยงานอื่นของรัฐ และหน่วยงานเอกชนที่มีขีดความสามารถเข้ามาร่วมในการตรวจพิสูจน์การเสพหรือการติดยาเสพติดและการฟื้นฟูสมรรถภาพของบุคคลดังกล่าว อาทิเช่น สถานที่ของหน่วยงานในราชการทหาร เขต อำเภอ และกิ่งอำเภอ สถานพยาบาลของกระทรวงสาธารณสุข สถานพยาบาลของเอกชนหรือหน่วยงานอื่น ซึ่งสมควรร่วมทรัพยากรเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดเข้าด้วยกันเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ต่อมานโยบายของรัฐบาลให้มีการพัฒนาระบบการบำบัดฟื้นฟูผู้เสพและผู้ติดยาเสพติด ภายใต้ทิศทางนโยบายยาเสพติดโลก และการเปลี่ยนแปลงในระดับสากล ไปสู่การใช้หลักการสาธารณสุขและสิทธิมนุษยชนเน้นการดูแลสุขภาพและสังคม เป็นแนวปฏิบัติในการลดผลกระทบจากปัญหาเสพติด ปรับมุมมองผู้เสพผู้ติดยาเสพติด คือ “ผู้ป่วย” ที่ต้องได้รับการรักษา ภายใต้หลักการ “เข้าใจ เข้าถึง ฟื้นได้” ประกอบกับนโยบายการถ่ายโอนภารกิจด้านการบำบัดฟื้นฟูผู้เสพและผู้ติดยาเสพติดในระบบต่าง ๆ ให้กับกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุขจึงจัดทำแนวทางการดำเนินงานยาเสพติดให้หน่วยงานในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขนำไปดำเนินการให้เป็นตามมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งส่งผลให้ผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดสามารถเข้าถึงบริการบำบัดฟื้นฟู การให้บริการลดอันตรายจากการเสพยาเสพติด (Harm Reduction) ครอบคลุมทั่วถึงและมีคุณภาพ ช่วยลดความแออัดในเรือนจำ ลดการเกิดและแพร่กระจายของโรคติดต่อ ลดปริมาณผู้เสพและผู้ติดยาเสพติด ลดความเสียหายทางเศรษฐกิจจากการเสพยาและติดยาเสพติด ลดอาชญากรรมรูปแบบต่างๆ จากการเสพยาและติดยาเสพติดและส่งผลให้ประเทศชาติ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” (กระทรวงสาธารณสุข, 2559)³ ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขได้ขึ้นตอนการบำบัดฟื้นฟูผู้ป่วยยาเสพติดออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นคัดกรอง
2. ขั้นประเมินทางคลินิก
3. ขั้นบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพ
4. ขั้นติดตามหลังผ่านการบำบัดฟื้นฟู

³ กระทรวงสาธารณสุข. (2559). แนวทางการดำเนินงานยาเสพติด กระทรวงสาธารณสุข. นนทบุรี:สำนักงานบริหารการสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข.

โดยกระทรวงสาธารณสุขมีการจัดเก็บสถิติข้อมูลผู้ผ่านการบำบัดยาเสพติด และผู้เข้ารับการติดตามหลังผ่านการบำบัดฟื้นฟู ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560-2562 ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงถึงจำนวนผู้ผ่านการบำบัดรักษายาเสพติดที่เข้าสู่ระบบการติดตาม ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560-2562

	เป้าหมายการติดตาม (จำนวนคน)	ผลการติดตาม (จำนวนคน)
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560	220,020	153,879
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561	219,342	160,628
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562	245,133	172,619

ที่มา : ระบบติดตามและเฝ้าระวังปัญหาเสพติด (บสต.) กระทรวงสาธารณสุข

จากข้อมูลข้างต้นจะพบว่า ผลการติดตามผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูไม่เป็นไปตามเป้าหมายการติดตาม (นับจากจำนวนผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟู) เนื่องจากขั้นตอนการติดตามนั้นขึ้นอยู่กับความสมัครใจของผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูเองว่าจะยินยอมให้ติดตามหรือไม่

นอกจากนี้ กระทรวงสาธารณสุขมีสถิติผู้เข้ารับการบำบัดฟื้นฟูรายเก่า ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560-2562 (ข้อมูล ณ วันที่ 27 พ.ย. 62) ดังนี้

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560	จำนวน 30,136 คน
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561	จำนวน 62,896 คน
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562	จำนวน 87,761 คน

จะเห็นได้ว่า ยังมีผู้เข้ารับการบำบัดอีกหลายคนที่ยังไม่เข้ารับการบำบัดเสร็จแล้วยังคงวนกลับไปเสพยาเสพติดซ้ำและมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก ซึ่งปัจจัยเสี่ยงที่มีผลต่อการกลับไปเสพยาเสพติดซ้ำแบ่งออกเป็น 3 ปัจจัยสำคัญด้วยกันคือ ปัจจัยหลักคือด้านบุคคล ปัจจัยที่รองลงมาคือด้านครอบครัว ปัจจัยต่อมาคือด้านสังคม ดังนั้นจะป้องกันปัญหาการกลับมาเสพยาซ้ำนั้นต้องเริ่มแก้ที่ตัวบุคคลเป็นอันดับแรกโดยสร้างความตระหนักและเจตคติเชิงลบต่อยาเสพติดและควรเสริมสร้างสภาพจิตใจที่เข้มแข็ง สามารถควบคุมตนเอง ส่งเสริมสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลอีกทั้งช่วยลดปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวและขอโอกาสต่อสังคมให้โอกาสผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดได้เข้าทำงาน (ศิริลักษณ์ ปัญญา, 2560)⁴ ดังนั้น บุคคลใกล้ชิด ครอบครัว ชุมชน และสังคม ต้องสร้างทัศนคติที่มีต่อผู้พ้นโทษ โดยสร้างการยอมรับจากครอบครัวและชุมชน และให้ผู้พ้นโทษได้มีโอกาสเข้าถึงแหล่งงานโดยได้รับการจ้างงาน เพื่อให้มีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีวิต โดยต้องบูรณาการความร่วมมือจากหลายภาคส่วน

เมื่อวันอังคารที่ 24 มกราคม 2560 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบกรอบแนวทางในการป้องกันอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพ ทั้ง 6 ด้าน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนางานด้านการป้องกันอาชญากรรมให้มีประสิทธิภาพ สามารถเชื่อมโยงภารกิจของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีทิศทางเดียวกันและทำงานร่วมกันแบบ

⁴ ศิริลักษณ์ ปัญญา. (2560). ศึกษาปัจจัยเสี่ยงของการกลับไปใช้ยาเสพติดซ้ำของผู้รับการบำบัดยาเสพติดในศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ราชธานีวิชาการ ครั้งที่ 2 “การวิจัย 4.0 เพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน”.

บูรณาการและเพื่อเป็นกรอบแนวทางในการปฏิบัติงานด้านการป้องกันอาชญากรรม ให้มีความครอบคลุมและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานได้อย่างเป็นรูปธรรม ประกอบด้วย

- ด้านที่ 1 การป้องกันอาชญากรรมโดยสภาพแวดล้อม
- ด้านที่ 2 การป้องกันอาชญากรรมโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน
- ด้านที่ 3 การป้องกันอาชญากรรมโดยการป้องกันการกระทำผิดซ้ำ
- ด้านที่ 4 การป้องกันอาชญากรรมโดยการเฝ้าระวังกลุ่มเสี่ยงที่มีโอกาสจะกระทำความผิด
- ด้านที่ 5 การป้องกันอาชญากรรมโดยการลดโอกาสการตกเป็นเหยื่อ
- ด้านที่ 6 การพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพบุคลากรในการป้องกันอาชญากรรม

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้คณะผู้ศึกษาสนใจศึกษาถึงปัญหาการเสพยาเสพติดซ้ำของผู้ผ่านระบบการบำบัดฟื้นฟูผู้เสพยาเสพติดและผู้ติดยาเสพติด เพื่อให้ทราบถึงสาเหตุของปัญหาการเสพยาเสพติดซ้ำของผู้ผ่านระบบการบำบัดฟื้นฟูผู้เสพยาเสพติดและผู้ติดยาเสพติด อันจะนำไปสู่การหาแนวทางป้องกันที่มีประสิทธิภาพมีประโยชน์ ต่อผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด รวมถึงพัฒนารูปแบบการติดตามผู้ผ่านบำบัดฟื้นฟูเพื่อลดการเกิดปัจจัยเสี่ยงให้ไม่หวนกลับไปเสพยาซ้ำได้อย่างยั่งยืนต่อไป ตามกรอบแนวทางในการป้องกันอาชญากรรม ด้านที่ 3 การป้องกันอาชญากรรมโดยการป้องกันการกระทำผิดซ้ำ โดยบทความนี้ เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ ใช้วิธีค้นคว้าจากเอกสาร (Documentary Research) โดยการเก็บค้นคว้าจาก หนังสือ วารสาร เอกสารงานวิจัย ระเบียบต่าง ๆ รวมทั้งศึกษาจากงานวิจัยและวิทยานิพนธ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการสนทนากลุ่ม (Focus Group) กับผู้แทนหน่วยงานราชการในกระบวนการยุติธรรม ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ข้อเสนอแนะ

ปัญหาเสพยาเสพติดเป็นปัญหาที่สำคัญประเทศไทยต้องเสียงบประมาณเป็นจำนวนมากเพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหานี้ ตั้งแต่กระบวนการป้องกันและปราบปรามไม่ให้มีการค้าขายยาเสพติดหรือการเสพยาเสพติด เมื่อมีการจับกุมก็ต้องส่งตัวผู้ต้องหาเข้าไปคุมขังภายในเรือนจำทำให้เสียงบประมาณในการดูแลและเกิดปัญหานักโทษแออัดภายในเรือนจำตามมา อีกทั้งนโยบายของรัฐมองว่า “ผู้เสพยาคือผู้ป่วย” ผู้ติดยาเสพติดจึงต้องเข้ารับการรักษา ทำให้เสียงบประมาณในด้านสาธารณสุข นอกจากนี้ปัญหาเสพยาเสพติดยังมีส่วนทำให้เกิดปัญหาสังคมอื่น ๆ ตามมา ไม่ว่าจะเป็นด้านชีวิตหรือทรัพย์สิน ปัญหาครอบครัว ปัญหาเศรษฐกิจ ซึ่งส่งผลกระทบต่อความสงบสุขของสังคมโดยรวมเป็นอย่างยิ่งและส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของประเทศไทยอีกด้วย โดยปัจจัยการติดยาเสพติดนั้นเกิดขึ้นได้จากหลายสาเหตุ เช่น ปัจจัยบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านสังคม สภาพแวดล้อม การบังคับใช้กฎหมายและการกำหนดบทลงโทษ อายากลอง สนุก รวมถึงคลายเครียด ทั้งนี้ควรมีแนวทางป้องกันการเสพยาเสพติดซ้ำของผู้ผ่านระบบการบำบัดฟื้นฟูผู้เสพยาเสพติดและผู้ติดยาเสพติด ซึ่งคณะผู้ศึกษาได้พิจารณากรอบแนวทางในการป้องกันอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพทั้ง 6 ด้าน โดยเน้นด้านที่ 3 การป้องกันอาชญากรรมโดยการป้องกันการกระทำผิดซ้ำประกอบด้วย 1. การสร้างระบบติดตามผลส่งต่อและดูแลหลังพ้นโทษ 2. การพัฒนาทักษะการใช้ชีวิตและจัดหางานให้กับผู้กระทำผิดซ้ำ 3. การจัดกิจกรรมปรับเปลี่ยนทัศนคติแก่ผู้กระทำผิดซ้ำและ 4. การรณรงค์ให้สังคมยอมรับผู้กระทำผิดซ้ำ ทั้งนี้มีมาตรการจริงใจให้ผู้ผ่านระบบบำบัดฯ ดังนี้ 1. หน่วยงานทุกภาคส่วนต้องร่วมกำหนดแนวทางการติดตามและดูแลผู้ผ่านระบบการบำบัดฟื้นฟูผู้เสพยาเสพติดและผู้ติดยาเสพติดให้ผู้ที่มีหน้าที่ติดตามได้ปฏิบัติไปในแนวทางเดียวกัน 2. จัดตั้งคณะกรรมการติดตามและดูแลผู้ผ่านระบบการบำบัดฟื้นฟูผู้เสพยาเสพติดและผู้ติดยาเสพติดในระดับจังหวัด 3. ยกย่อง

และเสริมกำลังใจให้แก่ผู้ผ่านระบบการบำบัดฟื้นฟูผู้เสพและผู้ติดยาเสพติด 4. จัดสรรงบประมาณกองทุนกู้ยืม เพื่อให้การสนับสนุนการประกอบอาชีพ การศึกษาและ 5. พัฒนาบุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในระบบการติดตามผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดให้มาตรฐาน

ทั้งนี้ถึงแม้ว่ารัฐจะมีนโยบายการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดก็ยังคงปรากฏว่า ผู้ผ่านการบำบัดกลับมาเสพยาเสพติดเป็นการสะท้อนได้ว่า ผู้ที่ผ่านการบำบัดฟื้นฟูแล้ว ไม่สามารถดำรงชีวิตในสังคมตามปกติสุขได้ทำให้ต้องกลับหวนมาเสพยาเสพติดซ้ำ ซึ่งรัฐจะต้องทบทวนและหามาตรการแนวทางที่เหมาะสมเพื่อแก้ไขปัญหา เช่น การสร้างมาตรการจูงใจให้ผู้ผ่านระบบบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดสมัครใจเข้าสู่ระบบการติดตาม การสร้างสังคมแห่งการยอมรับและการให้โอกาส เป็นต้น

และการศึกษาในครั้งนี้มีข้อจำกัดในการศึกษาเนื่องจากใช้วิธีการศึกษาจากเอกสาร (Documentary Research) และสนทนากลุ่ม (Focus Group) กับผู้แทนหน่วยงานราชการในกระบวนการยุติธรรม คณะผู้ศึกษาจึงมีข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. ควรมีการศึกษาโอกาสการหวนกลับมาเสพยาเสพติดซ้ำจากกลุ่มตัวอย่างโดยผู้ผ่านระบบการบำบัดฟื้นฟูผู้เสพและผู้ติดยาเสพติดที่เข้าสู่ระบบการติดตามและไม่เข้าสู่ระบบการติดตามเพื่อหาแนวทางการป้องกันการกระทำผิดซ้ำต่อไป

2. ควรศึกษาการพัฒนาหลักสูตรการจับตอกรมผู้ทำหน้าที่ติดตามผู้ผ่านระบบการบำบัดฟื้นฟูผู้เสพและผู้ติดยาเสพติดเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการติดตาม

กลุ่มที่ 5 พุทธศึกษา

รายงานการศึกษาดูงาน : วันจันทร์ที่ 6 มกราคม 2563

หัวข้อ “แนวทางการสืบสวนสอบสวน และการดำเนินคดีอาชญากรรม” ณ กองบังคับการตำรวจภูธร ภาค 2 จังหวัดชลบุรี

รายงานทางวิชาการ :

หัวข้อ การพัฒนาระบบการตรวจสอบธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยของสถาบันการเงินเพื่อป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในคดียาเสพติด (The Inspection System Development for Detecting Suspicious Transaction of Financial Institution to Prevent Money Laundering in Narcotic Case)

ปัญหาเสพติดเป็นปัญหาเร่งด่วนที่เป็นวาระสำคัญระดับชาติ เป็นภัยต่อความมั่นคงของประเทศ และส่งผลต่อความเดือดร้อนของประชาชน ทำให้รัฐบาลทุกยุคทุกสมัยพยายามจัดการกับปัญหายาเสพติดอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันพบว่าสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดยังทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ นโยบายบำบัดรักษายังไม่สามารถดำเนินการตั้งผู้ติดยาเสพติดเข้ารับการบำบัดรักษาได้ครอบคลุม เรือนจำส่วนใหญ่ประสบปัญหาความแออัดยัดเยียดจนแทบไม่มีที่ว่างเหลือให้นักโทษรายใหม่ จากสถิติผู้ถูกคุมขังของกรมราชทัณฑ์ กล่าวคือ รายงานสถิติผู้ต้องขัง (ณ วันที่ 28 พฤศจิกายน 2562) พบว่า 10 อันดับของประเภทคดีที่มีจำนวนผู้ต้องขังสูงสุดที่มีตัวอยู่ คือ ผู้ต้องขังคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่ง โดยมีจำนวนผู้ต้องขังทั้งหมด 291,476 คน จึงเป็นสาเหตุก่อให้เกิดปัญหาความแออัดในเรือนจำ หรือภาวะ “ผู้ต้องขังล้นเรือนจำ” (Prison Overcrowding)

ทั้งนี้ เป้าหมายสำคัญของการกระทำผิดคดียาเสพติด คือ การที่ผู้กระทำผิดจะได้มาซึ่งเงินและทรัพย์สินจากการผลิตหรือการค้ายาเสพติดซึ่งมีจำนวนมูลค่ามหาศาลและผู้กระทำผิดจะพยายามปกปิด

หรือเปลี่ยนสภาพทรัพย์สินที่ได้มาจากการผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย ซึ่งยาเสพติด ทำให้มีการค้ายาเสพติดเพิ่มขึ้น และจากข้อมูลผลการดำเนินงานปราบปรามและบังคับใช้กฎหมายในปี 2561 พบว่าสามารถจับกุมคดียาเสพติดได้ จำนวน 298,975 คดี ผู้ต้องหา จำนวน 322,294 ราย อีกทั้งยังสามารถยึดและอายัดทรัพย์สินคดียาเสพติด จำนวน 2,009 คดี มูลค่าทรัพย์สิน 1,105.80 ล้านบาท ส่วนการปราบปรามเครือข่ายยาเสพติดข้ามชาติและการปราบปรามเครือข่ายนักค้ายาเสพติดและผู้มีอิทธิพลสามารถดำเนินการปราบปรามเครือข่ายได้ จำนวน 18 เครือข่าย จับกุมผู้ต้องหา จำนวน 64 คน ของกลางยาบ้า จำนวน 1,972,186 เม็ด ยาไอซ์ น้ำหนัก 189 กิโลกรัม และยึดอายัดทรัพย์สินรวมมูลค่า 265 ล้านบาท (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2561) ทั้งนี้ เงินและทรัพย์สินที่ได้จากการผลิตหรือค้ายาเสพติดดังกล่าวหรือที่ได้จากความผิดอื่น ๆ จะหลบเลี่ยงกระบวนการตรวจสอบทรัพย์สิน พยายามปกปิดหรือเปลี่ยนสภาพทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดหรือที่เรียกว่า “การฟอกเงิน” เช่น การนำเงินเข้ามาในระบบสถาบันการเงินในรูปแบบการฝากเงินเข้าบัญชีธนาคาร การซื้อกรรมธรรม์ประกันภัย การลงทุนซื้อขายหลักทรัพย์หรือสินทรัพย์ดิจิทัลรวมถึงการแปรสภาพให้อยู่ในรูปของทรัพย์สินที่มีมูลค่าสูง เช่น รถยนต์ อัญมณี ทองคำ พระเครื่อง วัตถุโบราณ อสังหาริมทรัพย์ เป็นต้น โดยผู้กระทำความผิดจะอาศัยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในการทำธุรกรรมทางการเงินไม่ว่าจะในรูปแบบของธนาคารดิจิทัล (Digital banking) การจ่ายเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ (E-payment) และเงินเสมือน (Cryptocurrency) ในการฟอกเงิน ทำให้ยากต่อการติดตามยึดอายัดทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่

สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (สำนักงาน ปปง.) เป็นหน่วยงานหลักในการบังคับใช้กฎหมาย กำกับและดูแลสถาบันการเงินให้ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน อีกทั้งยังมีอำนาจหน้าที่ในการวางหลักเกณฑ์ และตรวจสอบวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับการฟอกเงิน เพื่อให้ทราบความเคลื่อนไหวในธุรกรรมทางการเงินของบุคคลที่เชื่อหรือมีเหตุอันควรสงสัยมากพอที่จะเชื่อได้ว่าเป็นอาชญากรอันจะนำไปสู่การสืบสวนสอบสวน ยึดและอายัดทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดตามกฎหมายได้ในที่สุด โดยจะมีวิธีการตรวจสอบเส้นทางการทำธุรกรรมทางการเงินได้หลายวิธี ทั้งจากการได้รับรายงานการสืบสวนหรือรายงานการสอบสวนคดีอาญาจากหน่วยบังคับใช้กฎหมาย หรือได้รับรายงานธุรกรรมจากสถาบันการเงิน ตลอดจนเป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่สำนักงาน ปปง. ตรวจพบว่ามีกระทำความผิดตามความผิดมูลฐานกฎหมายฟอกเงิน อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่สำนักงาน ปปง. ได้รับรายงานธุรกรรมจากสถาบันการเงิน เมื่อพิจารณาในทางปฏิบัติพบว่ามีการรายงานธุรกรรมที่สถาบันการเงินไม่ต้องใช้ดุลยพินิจหรือใช้ดุลยพินิจในการตรวจสอบเพื่อรายงานธุรกรรม กล่าวคือ กรณีที่ไม่ต้องใช้ดุลยพินิจ คือ ประเภทการรายงานธุรกรรมเงินสดและรายงานธุรกรรมทรัพย์สิน เนื่องจากมีกฎกระทรวงกำหนดจำนวนเงินที่แน่นอนในธุรกรรมที่ต้องรายงานไว้อยู่แล้ว ส่วนกรณีที่ต้องใช้ดุลยพินิจ คือ ประเภทการรายงานธุรกรรมในเหตุอันควรที่ต้องสงสัย ซึ่งแม้ว่ากฎหมายจะได้ให้นิยามความหมายของคำว่า “ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย” ไว้ แต่ก็เป็นกำหนัดนิยามความหมายในลักษณะกว้าง ไม่ระบุลักษณะธุรกรรมที่เป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยอย่างเฉพาะเจาะจงและชัดเจน เนื่องจากเป็นเงื่อนไขในการบัญญัติกฎหมายที่จำเป็นต้องมีความยืดหยุ่นในการบังคับใช้ ทำให้สถาบันการเงินต้องใช้ดุลยพินิจในการพิจารณาพฤติกรรมการทำธุรกรรมทางการเงินของลูกค้าว่าธุรกรรมในลักษณะใดจะเข้าข่ายเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย จึงอาจทำให้เกิดช่องโหว่ในการฟอกเงิน หากเจ้าหน้าที่ของแต่ละสถาบันการเงินไม่ได้เป็นผู้เชี่ยวชาญหรือมีประสบการณ์มากพอในการใช้ดุลยพินิจวิเคราะห์และตรวจสอบและทราบถึงพฤติกรรมอันเข้าข่ายเป็นการทำธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะเป็นการฟอกเงิน ซึ่งผู้กระทำความผิดมักจะเลือกวิธีการฟอกเงินผ่านการเปิดบัญชีธนาคารด้วยธุรกรรมที่มีมูลค่าไม่เกินกว่าที่กำหนดในกฎกระทรวง หรือในกรณีองค์กรอาชญากรรมที่มีการแบ่งหน้าที่ให้มีการเปิดบัญชีเป็นเครือข่ายหลายบุคคล

เพื่อเป็นทางผ่านในการฟอกเงินและกระจายออกเป็นหลายธุรกรรม ผ่านหลายทอด จะเห็นได้จากรูปแบบของคดี ฟอกเงินที่เกิดขึ้นว่า หน่วยงานบังคับใช้กฎหมายจะไม่สามารถที่จะตรวจพบธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยและ หยุดยั้งความเสียหายที่เกิดจากการฟอกเงินที่แผ่ขยายกว้างได้ทันทั่วทั้งซึ่งมีจำนวนมากมายหลายคดี เพราะ ไม่ได้รับรายงานธุรกรรมจากสถาบันการเงินไว้เพื่อตรวจสอบโดยตรง แต่จะเริ่มสืบสวนสอบสวนคดีภายหลังจาก ที่มีความเสียหายเกิดขึ้นและมีผู้เสียหายมาร้องทุกข์กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนแล้ว เมื่อมีอาชญากรจำนวนมาก มาทำการฟอกเงินแล้วไม่ถูกตรวจพบจับกุมดำเนินคดี จึงมีการฟอกเงินผ่านสถาบันการเงินมากขึ้นเรื่อยๆ คณะผู้จัดทำจึงเกิดแนวคิดในการแก้ไขปัญหการฟอกเงินที่ผ่านสถาบัน

ข้อเสนอแนะ

จากปัจจัยสาเหตุของปัญหาการฟอกเงินในคดีอาชญากรรมที่สามารถเล็ดลอดผ่านการตรวจพบ ในระบบตรวจสอบของสถาบันการเงินที่ต้องรายงานต่อสำนักงาน ป.ง. ในหลายคดี ซึ่งใช้ธนาคารพาณิชย์เป็น ทางผ่านของเงินที่ถูกฟอก และระบบการตรวจสอบธุรกรรมทางการเงินที่ผ่านสถาบันการเงินของ FinCEN ของ สหรัฐอเมริกามีบทบาทหน้าที่ในการตรวจสอบและเข้าถึงข้อมูลธุรกรรมทางการเงินที่ IRS หรือสำนักงาน สรรพากรแห่งสหรัฐอเมริกาได้รับรายงานจากสถาบันการเงินตามประมวลรัษฎากร และอาชญากรรมทางการเงิน อื่นที่เกี่ยวข้อง จะเห็นได้ว่า FinCEN เป็นศูนย์กลางเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารและการวิเคราะห์ทางการเงิน เพื่อส่งเสริมการตรวจสอบ การสืบสวน และดำเนินคดีกับการฟอกเงินและคดีอาชญากรรมทางการเงินอื่นๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ทำให้การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินที่ผ่านสถาบันการเงินในคดีอาชญากรรม และความผิดอื่นที่เกี่ยวข้องกับการฟอกเงินของสหรัฐอเมริกาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลและประสิทธิภาพ

อย่างไรก็ดี ในประเทศไทยการที่จะได้ทราบหรือสามารถสืบทราบถึงธุรกรรมทางการเงินที่เกี่ยวข้อง กับความผิดฐานฟอกเงินหรือความผิดมูลฐานของสำนักงาน ป.ง. ส่วนใหญ่จะมาจากที่ได้รับรายงานข้อมูลคดี ความผิดมูลฐานจากรายงานการสืบสวนหรือรายงานการสอบสวนของหน่วยบังคับใช้กฎหมาย จึงอาจมองได้ว่า สำนักงาน ป.ง. เป็นหน่วยงานที่มีสถานะเป็นผู้รับรู้ปัญหาที่ปลายทาง ซึ่งหากวิเคราะห์บริบทหน่วยงานอื่นที่มี ความเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินอีก จะพบว่า กรมสรรพากรเป็นหน่วยงานหนึ่งซึ่งมี มาตรการตามกฎหมายว่าด้วยการเสียภาษีอากรในการตรวจสอบประเมินภาษีอากรของบุคคลธรรมดาและนิติ บุคคล ซึ่งปัจจุบันได้มีบทบัญญัติ มาตรา 3 สัตตรส แห่งประมวลรัษฎากร แก้ไขเพิ่มเติม โดย พ.ร.บ. แก้ไข เพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 48) พ.ศ. 2562 วางหลักว่า ให้สถาบันการเงินรายงานข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลที่ มีธุรกรรมลักษณะเฉพาะในปีที่ล่วงมาเฉพาะที่อยู่ในความครอบครองต่อกรมสรรพากรภายในเดือนมีนาคมของ ทุกปี ซึ่งธุรกรรมลักษณะเฉพาะ ได้แก่ 1) ธุรกรรมที่ฝากหรือรับโอนเงินทุกบัญชีรวมกันตั้งแต่สามพันครั้งขึ้นไป และ 2) ธุรกรรมที่ฝากหรือรับโอนเงินทุกบัญชีรวมกันตั้งแต่สี่ร้อยครั้งและมียอดรวมของธุรกรรมฝากหรือรับ โอนเงินรวมกันตั้งแต่สองล้านบาทขึ้นไป

ดังนั้น มาตรการตามกฎหมายว่าด้วยการภาษีอากรที่ได้วางหลักให้สถาบันการเงินรายงานข้อมูล เกี่ยวกับบุคคลที่มีธุรกรรมลักษณะเฉพาะดังกล่าวต่อกรมสรรพากร ที่บัญญัติขึ้นเพื่อป้องกันและปราบปราม ความผิดที่เกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงหรือฉ้อโกงภาษีตามประมวลรัษฎากร จึงเป็นมาตรการที่มีประสิทธิผลและ ประสิทธิภาพสูงและสามารถใช้ในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในคดีอาชญากรรมได้อีกด้วย และการที่ กรมสรรพากรมีหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูลเหล่านี้ไว้ ทางคณะผู้ศึกษาจึงเกิดแนวคิดในการบูรณาการเชื่อมโยง ข้อมูลธุรกรรมลักษณะเฉพาะระหว่างสำนักงาน ป.ง. และกรมสรรพากร ซึ่งต่างเป็นหน่วยงานของรัฐที่ทำ หน้าที่ปกป้องผลประโยชน์และรักษาความมั่นคงทางเศรษฐกิจของรัฐ เพื่อที่สำนักงาน ป.ง. จะได้นำข้อมูล เกี่ยวกับบุคคลที่มีธุรกรรมลักษณะเฉพาะมาตรวจสอบและวิเคราะห์ว่าบุคคลเหล่านี้มีความเสี่ยงที่จะมีธุรกรรม

ที่มีความเกี่ยวข้องกับความผิดฐานฟอกเงินหรือความผิดฐานหรือไม่ว่าอย่างไร ก่อนที่จะนำข้อมูลรายชื่อบุคคลที่ผ่านการวิเคราะห์เหล่านี้ส่งให้สถาบันการเงินเพื่อใช้ดุลยพินิจในการตรวจสอบธุรกรรมทางการเงินของบุคคลหรือนิติบุคคลว่าเป็นธุรกรรมทางการเงินที่มีเหตุอันควรสงสัยตามกฎหมายว่าด้วยป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินหรือไม่ต่อไป เป็นการสนับสนุนฐานข้อมูลรายชื่อบุคคลที่มีความเสี่ยงสูงที่ต้องเฝ้าระวังว่าจะเข้าข่ายกระทำความผิดตามกฎหมายฟอกเงิน (Watch List) ให้กับสถาบันการเงิน และหากมีระบบการเชื่อมโยงข้อมูลดังนี้แล้ว ก็จะเป็นการเพิ่มบทบาทหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ง. ให้เป็นศูนย์กลางข้อมูลข่าวสารและการวิเคราะห์ทางการเงินเพื่อส่งเสริมการตรวจสอบ การสืบสวน และดำเนินคดีกับการฟอกเงิน เหมือน FinCEN ต่อไป

เมื่อสำนักงาน ป.ป.ง. ได้รับข้อมูลธุรกรรมลักษณะเฉพาะจากกรมสรรพากรเพื่อมาวิเคราะห์ข้อมูลแล้วจึงระบุข้อมูลบุคคลที่มีความเสี่ยงที่จะมีธุรกรรมที่มีความเกี่ยวข้องกับความผิดฐานฟอกเงินหรือความผิดฐาน ก่อนที่จะส่งข้อมูลบุคคลเหล่านี้ให้สถาบันการเงินนำไปประกอบการใช้ดุลยพินิจในการตรวจสอบว่าธุรกรรมใดเป็นธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยแล้ว จะทำให้อาชญากรที่กระทำความผิดฐานทำธุรกรรมฟอกเงินผ่านสถาบันการเงินได้ยากยิ่งขึ้น ส่งผลให้เจ้าของเงินสกปรกที่แท้จริง ได้รับเงินสกปรกที่น้อยลง ซ้ำลงและยากขึ้น และต้องลงทุนกับการหลบเลี่ยงการตรวจสอบการฟอกเงินที่มากยิ่งขึ้น เป็นทั้งการลดแรงจูงใจและลดโอกาสในการกระทำความผิดของอาชญากรที่จะกระทำความผิดฐานฟอกเงินและความผิดฐานอื่น อันจะเป็นการลดสาเหตุปัจจัยการเกิดอาชญากรรมฟอกเงินและความผิดฐานอื่น ทั้ง 2 ด้านตามทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม

อย่างไรก็ดี เมื่อพิจารณาตามมาตรา 4 (2) แห่ง พ.ร.บ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 วางหลักว่ากฎหมายนี้ไม่ใช่บังคับแก่การดำเนินการของหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งพบว่า การที่จะผลักดันให้มีการพัฒนาระบบการตรวจสอบธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยของสถาบันการเงินเพื่อป้องกันการฟอกเงินในคดีอาชญากรรมด้วยการบูรณาการเชื่อมโยงข้อมูลธุรกรรมลักษณะเฉพาะระหว่างสำนักงาน ป.ป.ง. และกรมสรรพากร ดังกล่าวข้างต้น ไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญในหมวด 3 สิทธิเสรีภาพของปวงชนชาวไทย ตามทฤษฎีความชอบด้วยกระบวนการทางกฎหมาย และเพื่อเป็นประโยชน์ในการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและความผิดฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน จากเดิมที่มีมาตรการตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ที่วางหลักให้ สถาบันการเงินต้องรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยต่อสำนักงาน ป.ป.ง. ซึ่งเป็นการที่รัฐใช้นโยบายเชิงรับทางการบังคับใช้กฎหมายโดยพึ่งพาและมอบความไว้วางใจให้สถาบันการเงินใช้ดุลยพินิจในการรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยให้ทราบ และหากเมื่อมีระบบให้สำนักงาน ป.ป.ง. ได้รับข้อมูลธุรกรรมที่มีลักษณะเฉพาะจากการบูรณาการเชื่อมโยงข้อมูลกับกรมสรรพากรแล้ว ก็จะเป็นการที่รัฐใช้นโยบายเชิงรุกด้านการบังคับใช้กฎหมายมากขึ้นตามทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรม

ทั้งนี้ นอกจาก “ธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย” ที่สถาบันการเงินเป็นผู้ใช้ดุลยพินิจในการตรวจสอบธุรกรรมของลูกค้ำก่อนรายงานต่อสำนักงาน ป.ป.ง. และ “ธุรกรรมลักษณะเฉพาะ” ตามประมวลรัษฎากร ที่บทความฉบับนี้เสนอแนะให้มีการเชื่อมโยงข้อมูลบุคคลที่มีธุรกรรมที่มีลักษณะเฉพาะระหว่างกรมสรรพากรกับสำนักงาน ป.ป.ง. แล้ว หากมีการศึกษาเพิ่มเติมถึงการกำหนดหลักเกณฑ์ลักษณะธุรกรรมที่มีความเป็นไปได้สูงที่จะเป็นธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดฐานอื่น ๆ ให้พยายามครอบคลุมทุกความผิดฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โดยศึกษาไปถึงพฤติการณ์การกระทำความผิด ระดับรายได้ จำนวนครั้งการทำธุรกรรมในแต่ละช่วงเวลา และจำนวนเงินในการทำธุรกรรมแต่ละช่วงเวลา ของผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงิน ทั้งที่เป็นทางผ่านฟอกเงินจากการได้รับมอบหมายหน้าที่ในขบวนการ หรือเป็นทางผ่านฟอกเงินจากการได้รับค่าจ้างให้เปิดบัญชี กำหนดให้เป็น “ธุรกรรมที่น่าสนใจ” และ

บัญญัติให้สถาบันการเงินรายงานธุรกรรมที่น่าสงสัยต่อสำนักงาน ปปง. โดยตรง เพื่อสำนักงาน ปปง. จะได้นำข้อมูลธุรกรรมเหล่านี้ไปตรวจสอบ และส่งข้อมูลให้สถาบันการเงิน หน่วยบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องตรวจสอบต่อไป

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบการตรวจสอบธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยของสถาบันการเงินเพื่อป้องกันการฟอกเงินในคดียาเสพติดนี้ ทางคณะผู้จัดทำจึงเห็นว่าควรมีการผลักดันให้มีโครงการพัฒนาระบบดังกล่าวให้เป็นไปตามข้อเสนอแนะข้างต้น ด้วยการวางโครงสร้างของระบบ โดยบัญญัติกฎกำหนดระเบียบหรือข้อบังคับ จัดตั้งคณะกรรมการนโยบายและกำกับติดตาม และพัฒนาให้มีโปรแกรมประยุกต์ (Application) ที่ส่งเสริมการบูรณาการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างกรมสรรพากรกับสำนักงาน ปปง. ในข้อมูลบุคคลที่มีธุรกรรมที่มีลักษณะเฉพาะของกรมสรรพากร และบูรณาการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างสำนักงาน ปปง. กับหน่วยงานหรือองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน เฉพาะในข้อมูลใด ๆ ที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและเป็นข้อมูลที่ไม่เป็นความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลหรือละเมิดต่อหลักสิทธิเสรีภาพแห่งปวงชนชาวไทยตามรัฐธรรมนูญ ที่ได้ผ่านการศึกษาวิจัยแล้ว เพื่อให้ระบบนี้มีความสมบูรณ์รัดกุมต่อการตรวจสอบธุรกรรมที่มีแนวโน้มสูงที่จะเป็นธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับการฟอกเงินที่ได้จากการกระทำความผิดในคดียาเสพติดหรือความผิดมูลฐานอื่นที่ผ่านสถาบันการเงิน และสร้างกลไกการรับรู้ เฝ้าระวัง บูรณาการทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งหากเมื่อมีการเชื่อมโยงข้อมูลกันระหว่าง สำนักงาน ปปง. กรมสรรพากร และสถาบันการเงิน ก็จะทำให้เกิดผลดีต่อสำนักงาน ปปง. และหน่วยบังคับใช้กฎหมาย ในการตรวจสอบธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับการฟอกเงิน ลดระยะเวลา ช่องว่างในการส่งเอกสาร ส่งผลต่อการปราบปราม การตรวจสอบเส้นทางการเงินในการดำเนินการริบทรัพย์สินของบุคคลในองค์กรอาชญากรรม และเมื่อระบบตรวจสอบนี้ได้รับการศึกษาและพัฒนาอย่างเป็นระบบ รัดกุมและรอบคอบแล้ว ก็จะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน คดียาเสพติด และทุกความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และเมื่อการป้องกันและปราบปรามในคดียาเสพติดและคดีฟอกเงินที่ได้มาจากการค้ายาเสพติดมีประสิทธิภาพมากขึ้น ช่วยแก้ปัญหาเรื่องคนล้นคุกที่มีผู้ต้องขังประเภทคดียาเสพติด อันจะส่งผลให้การรักษาเสถียรภาพความมั่นคงทางสังคมและเศรษฐกิจของประเทศมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

กลุ่มที่ 6 ข้อพิพาท

รายงานการศึกษาดูงาน : วันอังคารที่ 7 มกราคม 2563

หัวข้อ “การบริหารจัดการเกี่ยวกับการพัฒนาพฤตินิสัยและมาตรการลดความแออัดของผู้ต้องขัง” ณ เรือนจำพิเศษพัทยา

รายงานทางวิชาการ :

หัวข้อ การแก้ไขปัญหาผู้ต้องขังล้นเรือนจำจากปัญหายาเสพติดในสังคมไทย: แนวทางปฏิบัติและกระบวนการทางเลือกในระบบยุติธรรมของประเทศไทยด้วย Problem Oriented Approach (Prison Overcrowding Challenges from Thai Substance Abuse Circumstance: The Use of Problem Oriented Approach to Generate Practices and Alternative Methods within Thai Justice System)

กระบวนการยุติธรรมเป็นกลไกการสร้างความมั่นคงทางชีวิตและทรัพย์สินต่อประชาชน และแสดงถึงศักยภาพด้านความมั่นคงของประเทศ ปัจจุบัน ประเทศไทยมีปัจจัยภายนอกที่ส่งกระทบต่อความ

มั่นคง อาทิ สงครามรูปแบบต่างๆ การทำธุรกรรมออนไลน์ การสร้างความอ่อนไหวต่อระบบสถาบันพระมหากษัตริย์ไทย และปัจจัยสำคัญที่ทำให้ประเทศไทยสูญเสียทรัพยากรมนุษย์จำนวนมากคือปัญหายาเสพติด โดยปัญหาเสพติดเป็นต้นเหตุของการก่ออาชญากรรมหลากหลายรูปแบบ ทั้งจากปัญหาของยาเสพติดเอง อาทิ การเสพยาเสพติด และการค้ายาเสพติด เป็นต้น ในขณะที่ผู้ที่อยู่ภายใต้การใช้สารเสพติด อาจได้รับผลกระทบเชิงสุขภาพและก่ออาชญากรรมภายใต้ฤทธิ์ของยาเสพติด เช่น อาการประสาทหลอนต่อการทำร้ายร่างกายผู้อื่น การก่อคดีเกี่ยวกับทรัพย์สิน การก่อคดีทางเพศ และการก่อคดีในโลกไซเบอร์ตามพระราชบัญญัติคอมพิวเตอร์ พุทธศักราช 2550 แสดงให้เห็นว่า ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด เป็นความท้าทายต่อหน่วยงานภาครัฐในการสร้างกระบวนการแก้ไขปัญหาเชิงระบบบนความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน

เมื่อเกิดอาชญากรรมจากยาเสพติด พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พุทธศักราช 2545 มีผลทำให้บุคลากรในกระบวนการยุติธรรมต้องดำเนินการตามกระบวนการทางอาญาเพื่อบังคับโทษ ส่งผลให้เกิดการลงโทษจากบทลงโทษทางอาญา 4 ประการ คือ โทษปรับ โทษกักขัง โทษจำคุก และโทษประหารชีวิต ซึ่งไม่ว่าศาลจะลงโทษผู้กระทำความผิดในสถานใด กรมราชทัณฑ์มีหน้าที่นำผู้กระทำความผิดเข้ามาคุมขังในเรือนจำ ปัญหาที่ตามมาคือปริมาณจำนวนผู้ต้องขังในเรือนจำที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ปัญหาผู้ต้องขังล้นเรือนจำจึงเป็นผลสืบเนื่องจากการบังคับใช้กฎหมาย นโยบายการปราบปรามยาเสพติดของประเทศ และประสิทธิภาพการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่รัฐ เมื่อรัฐบาลมีนโยบายมุ่งเน้นการปราบปรามยาเสพติด เจ้าหน้าที่รัฐจึงมุ่งปฏิบัติงานอย่างเต็มประสิทธิภาพภายใต้สภาวะการบังคับใช้กฎหมาย จำนวนผู้ต้องขังจึงเพิ่มขึ้นจนกลายเป็นปัญหาที่ย้อนกลับไปสู่สังคมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

เมื่อมีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในประเทศไทย แสดงให้เห็นว่าประเทศไทยมียาเสพติดและมีผู้ที่ต้องการใช้ยาเสพติดอย่างต่อเนื่องตามหลักอุปสงค์ - อุปทานของตลาด การแก้ไขปัญหาคือ การทำให้ยาเสพติดหมดไปจากประเทศไทย แต่วิธีการแก้ปัญหาดังกล่าว เป็นสิ่งที่ประเทศไทยไม่สามารถดำเนินการได้เพียงลำพัง เนื่องจากประเทศเพื่อนบ้านเป็นแหล่งผลิตยาเสพติดที่สำคัญและส่งออกจำหน่ายทั่วโลก และด้วยความเหมาะสมทางภูมิรัฐศาสตร์ของประเทศไทย ซึ่งเป็นศูนย์กลางการคมนาคมของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทำให้ลักษณะทางกายภาพกลายเป็นเส้นทางการลำเลียงยาเสพติดที่สำคัญ ประกอบกับสภาพปัจจัยและโครงสร้างทางสังคมของไทยที่ประชาชนในพื้นที่ห่างไกล โดยเฉพาะบริเวณพื้นที่รอยต่อและพื้นที่ตะเข็บชายแดนที่ประชาชนสามารถเข้าถึงการศึกษาได้น้อย ประชาชนบางส่วนจึงกลายเป็นแรงงานไร้ทักษะในสังคม ตามทฤษฎีทางอาชญาวิทยา Robert K. Merton ได้อธิบายทฤษฎีความตึงเครียดทางสังคม (Strain Theory) โดยมนุษย์ทุกคนย่อมมีเป้าหมาย (Goals) ของตนเอง (White and Haines, 2004) แต่ด้วยข้อจำกัดบางประการที่เป็นอุปสรรคต่อการประสบความสำเร็จ ทำให้มนุษย์กลุ่มหนึ่งเลือกใช้วิธีการ (Means) ที่ผิดแปลกไปจากจารีตและกฎหมายที่สังคมกำหนด มนุษย์จึงพยายามทำทุกวิถีทางโดยไม่สนใจความรู้สึกผิดชอบชั่วดีของตนเองและบุคคลรอบข้าง เพื่อให้ตนเองบรรลุความสำเร็จนั้น เปรียบเทียบกับปัญหาเสพติดในประเทศไทย เมื่อการดำรงชีพของมนุษย์อยู่ภายใต้ข้อจำกัดทางเศรษฐกิจ การดำรงชีพจึงสร้างความกดดันให้ประชาชนกลุ่มนี้ต้องดิ้นรนใช้ชีวิตบนปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ผันผวน ความเชื่อเรื่องการใช้สารเสพติดจึงอาจบรรเทาสภาวะทางจิตใจและเกิดความผ่อนคลายชั่วขณะ แต่เมื่อใช้สารเสพติดแล้ว จะต้องหาเงินมาเพื่อซื้อยาเสพติดซึ่งมีราคาสูง จึงเกิดการพัฒนาวิธีการจากผู้เสพไปสู่ผู้ค้ารายย่อย คือการใช้สารเสพติดและการเป็นพ่อค้ายาเสพติดในเวลาเดียวกัน ประกอบกับหลักการทางกฎหมายที่ไม่สามารถปรับเปลี่ยนนำวิธีการพิจารณาคดีโดยใช้หลักพฤติการณ์แห่งคดีและการใช้โทษทางเลือกได้ตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ส่งผลให้เกิดจำนวนผู้ต้องขังในคดียาเสพติดล้นเรือนจำ

ในการแก้ไขปัญหาลูกต้องซึ่งสันเรือนจำเป็นปัญหาที่ฝังรากลึกในระบบยุติธรรมของประเทศ ไทยมาเป็นระยะเวลายาวนานกว่า 20 ปี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในกลุ่มผู้ต้องขังคดียาเสพติดที่มีจำนวนมากถึง 291,625 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 79.05 ของผู้ต้องขังทั้งหมดในประเทศไทย (ข้อมูล ณ วันที่ 1 มกราคม 2563) (กรมราชทัณฑ์, 2563) ทำให้ปัญหาเสพติดในสังคมไทยเป็นสาเหตุสำคัญของผู้ต้องขังสันเรือนจำเป็นปัจจุบัน ดังนั้น การแก้ปัญหาลูกสามารถดำเนินการได้ใน 2 แนวทาง คือ 1) การแก้ไขปัญหาลูกต้นทางของกระบวนการยุติธรรม คือ การปรับปรุงกฎหมายให้มีความสอดคล้องกับสภาพสังคมและปัญหาความรุนแรงของยาเสพติดในปัจจุบัน และ 2) การแก้ไขปัญหาลูกเชิงป้องกันการกระทำผิดซ้ำที่เพิ่มการส่งต่อผู้กระทำผิดกลับสู่สังคมในชั้นกระบวนการยุติธรรมปลายทาง

ข้อเสนอแนะ

ด้วยสภาพปัญหาลูกต้องซึ่งสันเรือนจำเป็นและความท้าทายของปัญหาเสพติดในสังคมไทยที่ทวีความรุนแรงและมีการแพร่ขยายของปัญหาอย่างต่อเนื่อง แม้ว่ากรการจัดความท้าทายจากปัญหาเสพติดคือ การกำจัดยาเสพติดที่เป็นอุปสงค์ให้หมดไปจากประเทศ และจำนวนการปราบปรามยาเสพติดมีน้อยลง ส่งผลให้ปริมาณผู้ต้องขังเข้าสู่เรือนจำเป็นน้อยลง แต่การแก้ไขปัญหาลูกดังกล่าวที่อาจเป็นวิธีการที่ดีที่สุดมีข้อจำกัดเนื่องจากยาเสพติดส่วนใหญ่ไม่ได้ดำเนินการภายในประเทศ จึงเป็นปัจจัยที่ไม่สามารถควบคุมได้ เช่นเดียวกับการแก้ไขปัญหาลูกในกระบวนการยุติธรรมในระดับต้นน้ำ อาทิ การแก้ไขประมวลกฎหมายยาเสพติดและกฎหมายอื่นที่ส่งผลกระทบต่อการใช้กฎหมายในกระบวนการยุติธรรม การปฏิรูปกระบวนการในแต่ละหน่วยงาน เป็นต้น ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวอาจต้องใช้ระยะเวลาอันยาวนาน และมีความเป็นไปได้น้อยที่ทำให้การดำเนินการประสบความสำเร็จในระดับนโยบาย

ดังนั้น การแก้ไขปัญหาลูกอีกช่องทางหนึ่งคือ การแก้ไขปัญหาลูกในกระบวนการยุติธรรมปลายทาง การศึกษาลูกครั้งนี้จึงเกิดแนวคิดโครงการ “ราชทัณฑ์จิตอาสา สร้างคุณค่า พัฒนาชุมชน” โดยมุ่งเน้นในกลุ่มผู้ต้องขังคดียาเสพติดที่เป็นผู้ครอบครองยาเสพติดเพื่อเสพและผู้ต้องขังที่มีพฤติกรรมเป็นผู้ค้ารายย่อย ให้มีการพัฒนาตนเองเพื่อปรับเปลี่ยนแนวคิด และพฤติกรรมใน 5 แนวทาง คือ กาย จิต ความคิด ความรู้ และอาชีพ ประกอบกับในปัจจุบัน กรมราชทัณฑ์ได้รับพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้นอย่างหาที่สุดมิได้ ที่พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชปณิธานพระราชทานความช่วยเหลือทางการแพทย์ โดยพระราชทานเครื่องมือทางการแพทย์ผ่านโรงพยาบาลแม่ข่าย และการปรับปรุงคุณภาพของสถานพยาบาลในเรือนจำเป็นไปไปตามมาตรฐานของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) นอกจากนี้ ยังพระราชทานจิตอาสาเพื่อให้ความช่วยเหลือต่อภารกิจของกรมราชทัณฑ์ ตลอดจนหน่วยงานด้านสาธารณสุข แนวคิดด้านจิตอาสาซึ่งเป็นแนวทางปฏิบัติที่สามารถสร้างผลกระทบเชิงบวกทั้งในด้านการพัฒนาจิตใจต่อการเป็นผู้ให้แก่สังคม และด้านการพัฒนาเชิงพื้นที่เพื่อสร้างประโยชน์แก่ชุมชน จึงเกิดแนวคิดการพัฒนาผู้ต้องขังจิตอาสาผ่านกระบวนการจิตอาสาและการทำงานสาธารณะประโยชน์ อาทิ การทำแนวกันไฟป่า การทำฝายชุมชน การเก็บขยะในทะเล การผลิตสินค้าในเรือนจำเป็นจำหน่ายให้กับชุมชน เป็นต้น โดยอาศัยความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและชุมชนตามหลักของ Community Corrections ที่ครอบครัว ชุมชน หน่วยงานในระดับชุมชนร่วมมือกันเพื่อให้การสนับสนุนและประคับประคอง ตลอดจนคอยสอดส่องดูแลผู้พ้นโทษ ให้กลับเข้าสู่สังคมไปสู่สถานะของประชาชนทั่วไป (Callahan, 1974) การนำผู้ต้องขังออกทำงานสาธารณะประโยชน์ในรูปแบบผู้ต้องขังจิตอาสา สามารถส่งเสริมให้ผู้ต้องขังเกิดการพัฒนาตนเองโดยใช้หลัก Cognitive Behavior Therapy เพื่อสร้างการรู้จักตนเอง การรู้จักครอบครัว และการรู้จักสังคม โดยมุ่งเน้นการสร้างคุณค่าให้ตนเอง เพื่อลดตราบาปและเพิ่มการยอมรับจากคนในสังคม การออกทำงานสาธารณะนอกเรือนจำเป็นในชุมชน ก่อให้เกิด

พลวัตของการพัฒนารูปแบบการส่งต่อผู้กระทำผิดกลับเข้าสู่สังคม ตลอดจนการสร้างภูมิคุ้มกันให้ตนเองโดยมี
คนในสังคมเป็นผู้คอยสอดส่องดูแล

นอกจากนี้ การออกทำงานสาธารณะนอกเรือนจำยังเป็นกลไกการลดวันต้องโทษที่ทำให้
ผู้ต้องขังพ้นโทษได้รวดเร็วกว่าระยะเวลาที่กำหนดตามหมายจำคุก เมื่อประกอบกับการใช้เครื่องมือ
อิเล็กทรอนิกส์ในการควบคุมพฤติกรรมแล้ว ทำให้เกิดกลไกการระบยผู้ต้องขังที่มีประสิทธิภาพ เป็นการแก้ไข
ปัญหาผู้ต้องขังล้นเรือนจำอย่างยั่งยืน ตลอดจนผู้กระทำผิดได้รู้จักความยากลำบากเพื่อให้ได้มาในสิ่งที่ต้องการ
ลดความเกียจคร้าน มีความพอเพียงในการดำเนินชีวิต ด้วยความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐที่มีการปฏิบัติ
อย่างมืออาชีพ และร่วมกันส่งต่อผู้กระทำผิดอย่างเป็นระบบ ถือเป็น การป้องกันการก่ออาชญากรรมในอนาคต
เพราะการแก้ไขกฎหมายและการเพิ่มโทษทางเลือกเพื่อลดการกระทำผิดในกระบวนการยุติธรรมต้นน้ำอาจต้อง
ใช้ระยะเวลาและกระบวนการในการดำเนินการ

■ การคัดเลือกกลุ่มถอดบทเรียนดีเด่น

ทั้งนี้ ในการจัดทำรายงานกลุ่มและนำเสนอผลการศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาและคณะผู้บริหาร
สำนักงานกิจการยุติธรรม ได้ร่วมกันพิจารณาคัดเลือกกลุ่มการถอดบทเรียนดีเด่น และมีการมอบประกาศนียบัตร
และโล่เกียรติคุณ ได้แก่ กลุ่มที่ 5 กลุ่มพุทธรักษา หัวข้อ การพัฒนาระบบการตรวจสอบธุรกรรมที่มีเหตุอัน
ควรสงสัยของสถาบันการเงินเพื่อป้องกันการฟอกเงินในคดียาเสพติด (The Inspection System
Development of Detecting Suspicious Transaction of Financial Institution to Prevent Money
Laundering in Narcotic Case)

■ ข้อเสนอแนะสำหรับการนำรายงานทางวิชาการไปใช้ประโยชน์

จากการเสนอรายงานทางวิชาการกลุ่มถอดบทเรียนทั้ง 6 กลุ่ม มีข้อเสนอแนะสำหรับการนำรายงานทาง
วิชาการไปใช้ประโยชน์ ดังนี้

ปัญหาเสพติดและการบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษา ค้นคว้า วิจัย เพื่อเสนอแนะข้อเสนอแนะนโยบาย

1. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและเครือข่ายชุมชนโดยการบูรณาการเครือข่ายในการเฝ้า
ระวังและป้องกันปัญหาการก่ออาชญากรรมที่เกี่ยวกับการใช้สารเสพติดที่ออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทชนิดใหม่
(NPS) ในกลุ่มวัยรุ่น

2. ควรมีการปรับปรุงและพัฒนาระบบสาธารณสุขมูลฐานด้านยาเสพติด การจัดทำฐานข้อมูลร้านขาย
ยาชุมชน รวมถึงการควบคุมการจำหน่ายยาและการออกกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

3. การเพิ่มช่องทางการติดต่อระหว่างกันภายในชุมชน โดยการแจ้งเบาะแสอาชญากรรมบนโทรศัพท์
ประเภท Smartphone แบบไม่ระบุตัวตน (Anonymous)

4. เพิ่มแนวทางการติดตามและดูแลผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดให้ครอบคลุมถึงผู้เสพและมีไว้
ในครอบครอง ผู้เสพและมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย และผู้เสพและจำหน่ายยาเสพติดจำนวนเล็กน้อย
รวมถึงกำหนดมาตรการจูงใจและยกย่องและเสริมสร้างกำลังใจให้แก่ผู้ผ่านระบบการบำบัดฟื้นฟูผู้เสพและผู้ติดยา
เสพติด

5. ควรมีการศึกษาโอกาสการหวนกลับมาเสพยาเสพติดซ้ำจากกลุ่มตัวอย่างโดยผู้ผ่านระบบการบำบัด
ฟื้นฟูผู้เสพและผู้ติดยาเสพติดที่เข้าสู่ระบบติดตามและไม่เข้าสู่ระบบการติดตามเพื่อหาแนวทางการป้องกัน
ผู้กระทำผิดซ้ำ

6. ควรศึกษาการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมผู้ทำหน้าที่ติดตามผู้ผ่านระบบการบำบัดฟื้นฟูผู้เสพและผู้ติดยาเสพติดเพื่อให้เปิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการติดตาม

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปรับปรุง พัฒนากฎหมาย

- ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมถึงกำหนดสถานะบุคคลทางกฎหมาย เพื่อพัฒนาคนและคุณภาพของกลุ่มชาติพันธุ์ที่ได้รับสิทธิตามกฎหมาย การตรวจพิสูจน์สัญชาติ หรือ DNA เพื่อให้สัญชาติแก่กลุ่มชาติพันธุ์และบุคคลไร้สัญชาติให้ได้รับสัญชาติไทย ให้โอนในการรับบริการขั้นพื้นฐาน มีอาชีพ และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เพื่อลดปัญหาเสพติดยาเสพติดในกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย

ปัญหาการฟอกเงิน

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษา ค้นคว้า วิจัย เพื่อเสนอแนะข้อเสนอแนะนโยบาย

1. ควรมีการบูรณาการทำงานร่วมกัน โดยการเชื่อมโยงข้อมูลผ่าน **Application** ระหว่างสำนักงาน ปปง. กรมสรรพากร และสถาบันทางการเงิน เพื่อนำข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลที่มีธุรกรรมลักษณะเฉพาะที่สถาบันการเงินรายงานต่อกรมสรรพากร ให้สามารถเชื่อมโยงข้อมูลดังกล่าวให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ตรวจสอบและวิเคราะห์บุคคลที่มีความเสี่ยงเกี่ยวกับการฟอกเงิน

2. ควรเพิ่มบทบาทหน้าที่ของสำนักงาน ปปง. ให้เป็นศูนย์กลางข้อมูลข่าวสารและการวิเคราะห์ทางการเงินเพื่อส่งเสริมการตรวจสอบ การสืบสวน และดำเนินคดีเกี่ยวกับการฟอกเงิน

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปรับปรุง พัฒนากฎหมาย

- ควรศึกษาเพิ่มเติมถึงการกำหนดหลักเกณฑ์ลักษณะธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดให้ครอบคลุมทุกความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน กำหนดให้เป็น “ธุรกรรมที่น่าสนใจ” และบัญญัติให้สถาบันการเงินรายงานธุรกรรมดังกล่าว ต่อสำนักงาน ปปง. โดยตรงเพื่อตรวจสอบ และบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องต่อไป

ปัญหาผู้ต้องขังล้นเรือนจำ

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษา ค้นคว้า วิจัย เพื่อเสนอแนะข้อเสนอแนะนโยบาย

- ควรแก้ไขปัญหาผู้ต้องขังล้นเรือนจำอย่างยั่งยืน ด้วยความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและชุมชน ร่วมกันส่งต่อผู้กระทำความผิดอย่างเป็นระบบ

3.3 ประเด็นที่ 3 กระบวนการฝึกอบรม

การประเมินผลกระบวนการฝึกอบรม หลักสูตร Crime Prevention รุ่นที่ 3 เป็นการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรม เป็นการให้ความคิดเห็นตามลำดับคะแนนที่ผู้อบรมเห็นว่า เหมาะสมหรือมีความพึงพอใจ (ระดับ 1 น้อยที่สุด ถึง ระดับ 5 มากที่สุด) มีผู้ตอบแบบประเมินทั้งสิ้น 60 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ของผู้เข้ารับการอบรมทั้งหมด ดังต่อไปนี้

ความคิดเห็น		ระดับการประเมิน					ค่าเฉลี่ย แปลผล
		5	4	3	2	1	
1. วัน เวลา และสถานที่ ในการฝึกอบรมมีความเหมาะสม	จำนวน	46	13	1	0	0	4.75 มากที่สุด
	ร้อยละ	76.7	21.7	1.7	0	0	
2. อุปกรณ์ และสื่อประกอบการบรรยาย เพียงพอและเหมาะสม	จำนวน	47	13	0	0	0	4.78 มากที่สุด
	ร้อยละ	78.3	21.7	0	0	0	
3. อุปกรณ์ประกอบหลักสูตรมีความเพียงพอและเหมาะสม (เช่น คู่มือ ป้ายชื่อ กระเป๋าเอกสาร ปากกา สมุดบันทึก ฯลฯ)	จำนวน	50	10	0	0	0	4.83 มากที่สุด
	ร้อยละ	83.3	16.7	0	0	0	
4. อาหารและเครื่องดื่ม เพียงพอและเหมาะสม	จำนวน	50	10	0	0	0	4.83 มากที่สุด
	ร้อยละ	83.3	16.7	0	0	0	
5. การอำนวยความสะดวกของเจ้าหน้าที่หลักสูตรฝึกอบรม	จำนวน	53	7	0	0	0	4.88 มากที่สุด
	ร้อยละ	88.3	11.7	0	0	0	
ค่าเฉลี่ยรวม							4.81 มากที่สุด

จากรายการ พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมมีความคิดเห็น กระบวนการจัดการฝึกอบรม มีค่าเฉลี่ยรวม 4.81 โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ใน ระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เป็นอันดับ 1 คือ การอำนวยความสะดวกของเจ้าหน้าที่หลักสูตรฝึกอบรม รองลงมา คือ อุปกรณ์ประกอบหลักสูตรมีความเพียงพอและเหมาะสม (เช่น คู่มือ ป้ายชื่อ กระเป๋าเอกสาร ปากกา สมุดบันทึก ฯลฯ) อาหารและเครื่องดื่มมีความเพียงพอและเหมาะสม อุปกรณ์และสื่อประกอบการบรรยาย เพียงพอและเหมาะสม และวัน เวลา และสถานที่ ในการจัดการฝึกอบรม ตามลำดับ

3.4 ประเด็นที่ 4 การประเมินความเหมาะสมของหัวข้อวิชา และการประเมินผลวิทยากร แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ความเหมาะสมของหัวข้อวิชา

การประเมินความเหมาะสมของหัวข้อวิชา ซึ่งได้ทำการประเมินความเหมาะสมของเนื้อหาวิชา จำนวน 20 วิชา ว่ามีความเหมาะสมกับผู้เข้าการอบรม เป็นประโยชน์สามารถนำไปพัฒนาตนเองและงานที่ปฏิบัติได้ และเนื้อหาวิชามีความครอบคลุมและสอดคล้องกับหัวข้อวิชา ดังต่อไปนี้

หัวข้อวิชา	มีความเหมาะสมกับผู้เข้ารับการอบรม			เป็นประโยชน์และสามารถนำไปพัฒนาตนเองและงานที่ปฏิบัติได้			เนื้อหาครอบคลุมและสอดคล้องกับหัวข้อวิชา		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1. ทฤษฎีอาชญาวิทยา	4.50	0.701	มากที่สุด	4.37	0.663	มากที่สุด	4.70	0.591	มากที่สุด
2. สถานการณ์ปัญหาและสถิติปัญหาอาชญากรรมในประเทศไทย	4.53	0.724	มากที่สุด	4.45	0.790	มากที่สุด	4.53	0.769	มากที่สุด
3. พฤติกรรมอาชญากรในมุมมองทางจิตวิทยา	4.57	0.673	มากที่สุด	4.58	0.809	มากที่สุด	4.63	0.610	มากที่สุด
4. หลักนิติวิทยาศาสตร์กับการป้องกันอาชญากรรม	4.47	0.791	มากที่สุด	4.40	0.764	มากที่สุด	4.58	0.671	มากที่สุด
5. หลักนิติธรรมกับการป้องกันอาชญากรรม	4.48	0.854	มากที่สุด	4.50	0.748	มากที่สุด	4.65	0.659	มากที่สุด
6. การบังคับใช้กฎหมาย	4.67	0.572	มากที่สุด	4.60	0.588	มากที่สุด	4.62	0.739	มากที่สุด
7. หลักสิทธิมนุษยชนกับการป้องกันอาชญากรรม	4.58	0.671	มากที่สุด	4.55	0.699	มากที่สุด	4.60	0.741	มากที่สุด
8. แนวทางการป้องกันอาชญากรรมตามมติ ครม.	4.72	0.555	มากที่สุด	4.63	0.610	มากที่สุด	4.73	0.548	มากที่สุด
9. การป้องกันอาชญากรรม โดยการลดโอกาสการตกเป็นเหยื่อ	4.58	0.645	มากที่สุด	4.50	0.748	มากที่สุด	4.63	0.712	มากที่สุด
10. แนวทางการป้องกันอาชญากรรมในต่างประเทศ	4.38	0.761	มากที่สุด	4.50	0.829	มากที่สุด	4.55	0.723	มากที่สุด
11. การใช้เทคโนโลยีในการป้องกันอาชญากรรม	4.52	0.748	มากที่สุด	4.50	0.813	มากที่สุด	4.52	0.748	มากที่สุด
12. ตัวชี้วัดการป้องกันอาชญากรรม	4.35	0.840	มากที่สุด	4.37	0.843	มากที่สุด	4.43	0.789	มากที่สุด
13. การพัฒนาระบบงานตำรวจกับการป้องกันอาชญากรรม	4.38	0.739	มากที่สุด	4.30	0.830	มากที่สุด	4.43	0.831	มากที่สุด
14. ถอดบทเรียนการป้องกันอาชญากรรมระดับพื้นที่	4.48	0.725	มากที่สุด	4.55	0.769	มากที่สุด	4.63	0.663	มากที่สุด
15. การป้องกันไม่ให้เด็กและเยาวชนกลายเป็นผู้กระทำความผิดหรือตกเป็นเหยื่อโดยโรงเรียนยุติธรรมอุปถัมภ์	4.45	0.790	มากที่สุด	4.48	0.748	มากที่สุด	4.50	0.792	มากที่สุด
16. บทบาทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการป้องกันอาชญากรรม	4.35	0.860	มากที่สุด	4.33	0.914	มากที่สุด	4.38	0.885	มากที่สุด
17. Integrating Sport in Youth Crime Prevention and Criminal Justice Strategies	4.35	0.732	มากที่สุด	4.38	0.715	มากที่สุด	4.40	0.807	มากที่สุด
18. Big Data การใช้ข้อมูลขนาดใหญ่ในการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ	4.43	0.789	มากที่สุด	4.52	0.748	มากที่สุด	4.52	0.748	มากที่สุด

หัวข้อวิชา	มีความเหมาะสมกับ ผู้เข้ารับการอบรม			เป็นประโยชน์และสามารถนำไป พัฒนาตนเองและ งานที่ปฏิบัติได้			เนื้อหาครอบคลุมและสอดคล้อง กับหัวข้อวิชา		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ เหมาะสม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ เหมาะสม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ เหมาะสม
19. การดูแลกลุ่มเด็กและสตรี และการฟื้นฟู ผู้กระทำผิด	4.38	0.715	มากที่สุด	4.33	0.729	มากที่สุด	4.43	0.745	มากที่สุด
20. กิจกรรมการถอดบทเรียน	4.60	0.616	มากที่สุด	4.65	0.577	มากที่สุด	4.65	0.547	มากที่สุด
รวม	4.49	0.725	มาก ที่สุด	4.47	0.747	มาก ที่สุด	4.56	0.716	มาก ที่สุด

จากตารางพบว่า ความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรมต่อการประเมินความเหมาะสมของ
เนื้อหาวิชาในภาพรวม พบว่า **เนื้อหาวิชามีความเหมาะสมกับผู้เข้ารับการอบรม อยู่ในระดับดีมากที่สุด
มีค่าเฉลี่ย 4.49** และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า เนื้อหาทุกวิชามีความเหมาะสมอยู่ในระดับดีมากที่สุด

ความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรมต่อการประเมินเนื้อหาวิชาเป็นประโยชน์สามารถนำไปพัฒนา
ตนเองและงานที่ปฏิบัติในภาพรวม พบว่า **เนื้อหาวิชาเป็นประโยชน์สามารถนำไปพัฒนาตนเองและงานที่
ปฏิบัติได้อยู่ในระดับดีมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.47** และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าเนื้อหาทุกวิชาเป็นประโยชน์
สามารถนำไปพัฒนาตนเองและงานที่ปฏิบัติของผู้เข้ารับการอบรม อยู่ในระดับดีมากที่สุด

ความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรมต่อการเนื้อหาครอบคลุมและสอดคล้องกับหัวข้อวิชาใน
ภาพรวม พบว่า **เนื้อหาครอบคลุมและสอดคล้องกับหัวข้อวิชา อยู่ในระดับดีมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.56**
และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าเนื้อหาครอบคลุมและสอดคล้องกับหัวข้อวิชา อยู่ในระดับดีมากที่สุด

ส่วนที่ 2 การประเมินผลวิทยากร

การประเมินความพึงพอใจที่มีต่อวิทยากร ในหลักสูตร Crime Prevention รุ่นที่ 3 โดย
แบ่งเป็นวิทยากรในหมวดวิชาที่ 1 สถานการณ์การเกิดปัญหาอาชญากรรม และอาชญากรรมรูปแบบใหม่ หมวด
วิชาที่ 2 การป้องกันอาชญากรรม และหมวดวิชาที่ 3 นโยบายและแนวทางแก้ไขปัญหาอาชญากรรม จำนวน
9 ด้าน เป็นการประเมินโดยผู้เข้ารับการอบรม ผ่านระบบการประเมินออนไลน์ ของสำนักงานกิจการยุติธรรม
ดังต่อไปนี้

ร.น.	วิทยากร / หัวข้อวิชา	ความรอบรู้ในเนื้อหาวิชา	ความชัดเจนและต่อเนื่องในการจัดลำดับขั้นตอนของเนื้อหาวิชา	วิธีการถ่ายทอดความรู้และการนำเสนอ	การสรุปประเด็นสำคัญ/ชี้ให้เห็นจุดสำคัญ	การยกตัวอย่างประกอบการบรรยาย	การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและการซักถาม	การสร้างบรรยากาศและการเร้า	ความสนใจในการฟัง	การใช้เอกสาร และสื่อประกอบ	การบรรยาย	การรักษาและควบคุมเวลา	ค่าเฉลี่ย	การแปลผล
หมวดวิชาที่ 1 : สถานการณ์การเกิดอาชญากรรมและอาชญากรรมรูปแบบใหม่		4.68	4.59	4.52	4.63	4.57	4.51	4.41	4.46	4.64	4.56	มากที่สุด		
1	พล.ต.ต.อาชยน ไกรทอง สถานการณ์ปัญหาและสถิติปัญหาอาชญากรรมในประเทศไทย	4.58	4.46	4.49	4.44	4.61	4.61	4.41	4.56	4.63	4.53	มากที่สุด		
2	ศ.พล.ต.ต.หญิง ดร.พัชรา สีนลอยมา หลักนิติวิทยาศาสตร์กับการป้องกันอาชญากรรม	4.82	4.72	4.72	4.74	4.64	4.62	4.62	4.72	4.72	4.70	มากที่สุด		
3	ศ.ดร.สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล การบังคับใช้กฎหมาย	4.65	4.54	4.48	4.71	4.65	4.42	4.33	4.29	4.65	4.53	มากที่สุด		
4	ดร.ชัตติยา รัตนดิลก พฤติกรรมอาชญากรในมุมมองทางจิตวิทยา	4.71	4.76	4.53	4.62	4.69	4.65	4.45	4.55	4.62	4.62	มากที่สุด		
5	ผศ.ดร.พรสันต์ เลี้ยงบุญเลิศชัย หลักนิติธรรมกับการป้องกันอาชญากรรม	4.53	4.46	4.33	4.60	4.19	4.09	4.11	4.09	4.46	4.32	มากที่สุด		
6	รศ.ดร.สุนีย์ กัลยะจิตร ทฤษฎีอาชญาวิทยา	4.81	4.61	4.58	4.66	4.64	4.69	4.56	4.56	4.76	4.65	มากที่สุด		

ร.น.	วิทยากร / หัวข้อวิชา	ความรอบรู้ในเนื้อหาวิชา	ความชัดเจนและต่อเนื่องในการจัดลำดับขั้นตอนของเนื้อหาวิชา	วิธีการถ่ายทอดความรู้และการนำเสนอ	การสรุปประเด็นสำคัญ/ชี้ให้เห็นจุดสำคัญ	การยกตัวอย่างประกอบการบรรยาย	การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและการซักถาม	การสร้างบรรยากาศและการเร้า	ความสนใจในการฟัง	การใช้เอกสาร และสื่อประกอบ	การบรรยาย	การรักษาและควบคุมเวลา	ค่าเฉลี่ย	การแปลผล
หมวดวิชาที่ 2 : การป้องกันอาชญากรรม		4.74	4.58	4.50	4.54	4.65	4.64	4.37	4.46	4.77	4.58	มากที่สุด		
7	นางอุษา จันทลอย บุญเปี่ยม แนวทางการป้องกันอาชญากรรม ตามมติ ครม.	4.91	4.72	4.72	4.63	4.54	4.72	4.44	4.44	4.91	4.67	มากที่สุด		
8	นายวันชัย รุจนวงศ์ แนวทางการป้องกันอาชญากรรมในต่างประเทศ	4.91	4.72	4.63	4.72	4.74	4.91	4.56	4.50	4.65	4.70	มากที่สุด		
9	นางสาวปิติกาญจน์ สิทธิเดช หลักสิทธิมนุษยชนกับการป้องกันอาชญากรรม	4.65	4.56	4.53	4.45	4.55	4.71	4.42	4.53	4.60	4.56	มากที่สุด		
10	ผศ.พ.ต.อ.ดร. สฤกษ์ดี สืบพงษ์ศิริ ถอดบทเรียนการป้องกันอาชญากรรมระดับพื้นที่	4.54	4.46	4.53	4.44	4.53	4.37	4.39	4.35	4.67	4.47	มากที่สุด		
11	นางณัฐิยา ทองศรีเกต การป้องกันอาชญากรรมโดยการลดโอกาสการตกเป็นเหยื่อ	4.70	4.48	4.16	4.58	4.72	4.46	4.04	4.50	4.80	4.49	มากที่สุด		
12	ผศ.ดร.อานนท์ คักดีวารวิชญ์ Big Data การใช้ข้อมูลขนาดใหญ่ในการป้องกันการกระทำผิดซ้ำ	4.91	4.70	4.70	4.50	4.91	4.91	4.70	4.70	4.91	4.77	มากที่สุด		
13	พ.ต.ต.ณัฐพล ดิษยธรรม การใช้เทคโนโลยีในการป้องกันอาชญากรรม	4.59	4.45	4.23	4.43	4.57	4.38	4.07	4.23	4.86	4.42	มากที่สุด		

ร.น.	วิทยากร / หัวข้อวิชา	ความรอบรู้ในเนื้อหาวิชา	ความชัดเจนและต่อเนื่องในการจัดลำดับขั้นตอนของเนื้อหาวิชา	วิธีการถ่ายทอดความรู้และการนำเสนอ	การสรุปประเด็นสำคัญ/ชี้ให้เห็นจุดสำคัญ	การยกตัวอย่างประกอบการบรรยาย	การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและการซักถาม	การสร้างบรรยากาศและการเร้า	ความสนใจในการฟัง	การใช้เอกสาร และสื่อประกอบ	การบรรยาย	การรักษาและควบคุมเวลา	ค่าเฉลี่ย	การแปลผล
หมวดวิชาที่ 3 : นโยบายและแนวทางแก้ไขปัญหายาเสพติด		4.62	4.45	4.29	4.34	4.33	4.35	4.12	4.33	4.56	4.38	มากที่สุด		
14	ผศ.พ.ต.ท.ดร.กฤษณพงศ์ พุทธระกูล และ ผศ.ดร.ฤทธิรงค์ จุฑาทพฤทธิกร การพัฒนาระบบงานตำรวจกับการป้องกันอาชญากรรม	4.90	4.90	4.82	4.82	4.74	4.72	4.64	4.72	4.82	4.79	มากที่สุด		
15	นางสาวชลธิช ชื่นอรุระ การดูแลกลุ่มเด็กและสตรีและการฟื้นฟูผู้กระทำผิด	4.48	4.24	4.15	4.06	4.24	4.13	4.06	4.48	4.20	4.23	มากที่สุด		
16	(1) นางสาววิศรา ศิริสุทธิเดชา (2) นางสาวโชติมา สุรฤทธิธรรม (3) นางชุลีพร พิเศษกุล (4) นางอุษา จันทลอย บุญเปี่ยม การป้องกันไม่ให้เด็กและเยาวชนกลายเป็นผู้กระทำผิดหรือตกเป็นเหยื่อ โดยโรงเรียนยุติธรรมอุปถัมภ์	4.91	4.63	4.48	4.48	4.35	4.48	4.48	4.37	4.50	4.52	มากที่สุด		
17	นางสาวกรวิไล เทพพันธ์กุลงาม Integrating Sport in Youth Crime Prevention and Criminal Justice Strategies	4.49	4.22	4.12	4.22	4.29	4.66	4.12	4.19	4.66	4.33	มากที่สุด		

ร.น.	วิทยากร / หัวข้อวิชา	ความรอบรู้ในเนื้อหาวิชา	ความชัดเจนและต่อเนื่องในการจัดลำดับขั้นตอนของเนื้อหาวิชา	วิธีการถ่ายทอดความรู้และการนำเสนอ	การสรุปประเด็นสำคัญ/ชี้ให้เห็นจุดสำคัญ	การยกตัวอย่างประกอบการบรรยาย	การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและการซักถาม	การสร้างบรรยากาศและการเร้า	ความสนใจในการฟัง	การใช้เอกสาร และสื่อประกอบ	การบรรยาย	การรักษาและควบคุมเวลา	ค่าเฉลี่ย	การแปลผล
18	นายไพโรจน์ ตินชาติอารักษ์ บทบาทองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการป้องกันอาชญากรรม	4.73	4.50	4.44	4.38	4.56	4.38	4.21	4.33	4.73	4.47	มากที่สุด		
19	รศ.ดร.ธีระ สิ้นเดชารักษ์ ตัวชี้วัดการป้องกันอาชญากรรม	4.21	4.20	3.71	4.09	3.77	3.73	3.18	3.86	4.43	3.91	มาก		
หมวดวิชาที่ 4 : กิจกรรมถอดบทเรียน		4.73	4.79	4.71	4.71	4.68	4.73	4.79	4.68	4.82	4.74	มากที่สุด		
20	(1) พันตำรวจโท ดร.สีปสกุล เข้มทอง (2) ดร.โกสินทร์ เตชะนิยม (3) นางสาวนริศรา จริยะพันธุ์ กิจกรรมการถอดบทเรียน	4.73	4.79	4.71	4.71	4.68	4.73	4.79	4.68	4.82	4.74	มากที่สุด		

จากตาราง สรุปผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อวิทยากรใน 4 หมวดวิชา พบว่า โดยภาพรวมมีความพึงพอใจในวิทยากรอยู่ในระดับ มากที่สุด และเมื่อพิจารณาข้อมูลทั้งหมด พบว่า วิทยากร ในหมวดวิชาที่ 4 กิจกรรมถอดบทเรียน *อยู่ในระดับดีมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.74* รองลงมา วิทยากรในหมวด วิชาที่ 2 การป้องกันอาชญากรรม *อยู่ในระดับดีมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.58* วิทยากรในหมวดวิชาที่ 1 สถานการณ์การเกิดอาชญากรรมและอาชญากรรมรูปแบบใหม่ *อยู่ในระดับดีมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.56* และ วิทยากรในหมวดวิชาที่ 3 นโยบายและแนวทางแก้ไขปัญหอาชญากรรม *อยู่ในระดับดีมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.38* โดยวิทยากรที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจมากที่สุด เป็นอันดับ 1 คือ ผศ.พ.ต.ท.ดร.กฤษณพงศ์ พุตระกูล และ ผศ.ดร.ฤทธิรงค์ จุฑาพฤตนิกร หัวข้อ การพัฒนาระบบงานตำรวจกับการป้องกันอาชญากรรม

ประเด็นที่ 5 ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงหลักสูตรของผู้เข้ารับการฝึกอบรม และผู้ดำเนินการจัดหลักสูตร ฝึกอบรม

ส่วนที่ 1 ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงหลักสูตรของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

ด้านเนื้อหา และหัวข้อวิชา

- การฝึกอบรมควรเพิ่มเติมเนื้อหา หรือหัวข้อวิชาการบรรยาย ได้แก่ การสืบสวนพยานหลักฐาน การป้องกันตัวด้วยมือเปล่า ตัวแบบการป้องกันอาชญากรรมเชิงปฏิบัติของต่างประเทศ การตรวจพิสูจน์ พยานหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์ การก่อการร้ายสากล การใช้ Big Data ในเชิง Data Analysis และควรเพิ่ม เนื้อหาวิชาที่บรรยายมากกว่า 3 ชั่วโมง

ด้านกิจกรรม และระยะเวลาการอบรม

- กิจกรรมการศึกษาดูงานเป็นกิจกรรมที่ผู้เข้ารับ การอบรมประทับใจมากที่สุด รองลงมาคือ กิจกรรม กลุ่มสัมพันธ์ ณ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า จังหวัดนครนายก และกิจกรรมถอดบทเรียน ตามลำดับ
- กิจกรรมถอดบทเรียน ในการจัดทำโครงการและ one concept ควรเพิ่มระยะเวลาในการจัดทำ บทความให้มากขึ้น เพื่อให้ได้ความสมบูรณ์การในศึกษาค้นคว้ามากขึ้น
- ระยะเวลาที่เหมาะสมในการฝึกอบรม ควรเป็น 30 วัน

ด้านวิทยากร

- ผู้เข้ารับการอบรมชื่นชอบวิทยากรมากที่สุด คือ วิทยากรในกิจกรรมการถอดบทเรียน รองลงมา คือ ศ.ดร.สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล และนายวันชัย รุจนวงศ์

ด้านอื่นๆ

- ผู้เข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่เห็นว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมดีแล้ว เจ้าหน้าที่โครงการอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เข้ารับการอบรมดี แต่ควรมีการจัดหลักสูตรอบรมอย่างต่อเนื่อง โดยขยายกลุ่มเป้าหมายให้ มากขึ้น และควรมีการติดตามประเมินผลผู้ที่เคยเข้ารับการฝึกอบรม ภายใน 6 เดือน หรือ 1 ปี

ส่วนที่ 2 ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงหลักสูตรของผู้ดำเนินการจัดหลักสูตรฝึกอบรม

1. ควรกำหนดสัดส่วนของผู้เข้ารับการฝึกอบรมจากส่วนภูมิภาคเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากหลักสูตรการป้องกันอาชญากรรมกับการอำนวยความสะดวกยุติธรรมในสังคม Crime Prevention เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นการป้องกันอาชญากรรมและอำนวยความสะดวกยุติธรรมให้แก่ประชาชนในระดับพื้นที่ จึงควรมีผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มาจากการทำงานใกล้ชิดกับประชาชน เพื่อร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ สะท้อนสถานการณ์จริง และเสนอข้อเสนอกับผู้เกี่ยวข้อง
2. หัวข้อการวิชาการบรรยายควรเพิ่มเติมการแลกเปลี่ยนประสบการณ์จริงจากวิทยากรผ่านกรณีศึกษา หรือความสำเร็จของการดำเนินการควบคู่กับการบรรยายให้ความรู้ในเชิงวิชาการ เพื่อเป็นตัวอย่างและบทเรียนที่ดีให้แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม
3. ควรเพิ่มเติมเนื้อหาวิชาเกี่ยวกับการใช้ AI ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม
4. ควรเพิ่มเติมสถานที่ดูงานที่มีการนำนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม
5. ควรมีการจัดทำคำของบประมาณในกิจกรรมหรือโครงการที่เสนอในกิจกรรมกลุ่มถอดบทเรียน เพื่อจะได้นำผลงานทางวิชาการไปขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติได้อย่างแท้จริงและเป็นรูปธรรม
6. ควรมีการประเมินผลพฤติกรรม และผลลัพธ์ต่อองค์กร ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมภายหลังการอบรมเสร็จสิ้นเรียบร้อยแล้ว
7. ควรมีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ หรือสำรวจความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพื่อนำมาปรับปรุงหลักสูตรจากเครือข่าย เช่น ผู้เข้ารับการฝึกอบรมในรุ่นต่างๆ วิทยากรผู้บรรยาย หรือบุคลากรในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เป็นต้น

.....

ภาคผนวก

ตัวอย่างการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบประเมินวิทยากรออนไลน์
ผ่านเว็บไซต์ของสำนักงานกิจการยุติธรรม

แบบประเมินวิทยากร หลักสูตร Crime Pr...
https://docs.google.com

สถาบันพัฒนาบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม
สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม

แบบประเมินวิทยากร
หลักสูตร Crime
Prevention รุ่นที่ 3

*จำเป็น

กรุณาเลือกวันที่ เวลา และวิทยากรที่ต้องการประเมิน

เลือก

ถัดไป

กลับ

ถัดไป

แบบประเมินวิทยากร หลักสูตร Crime Pr...
https://docs.google.com

สถาบันพัฒนาบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม
สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม

แบบประเมินวิทยากร
หลักสูตร Crime
Prevention รุ่นที่ 3

*จำเป็น

กรุณาเลือกวันที่ เวลา และวิทยากรที่ต้องการประเมิน

วันจันทร์ที่ 18 พ.ย. 62 - ช่วงเช้า : พล.ต.ต.อาชยน ไกรทอง หัวข้อ "สถานการณ์ปัญหาและสถิติปัญหาอาชญากรรมในประเทศไทย"

วันจันทร์ที่ 18 พ.ย. 62 - ช่วงบ่าย : รศ.ดร.สุณีย์ กัลยะจิตร หัวข้อ "ทฤษฎีอาชญาวิทยา"

วันอังคารที่ 19 พ.ย. 62 - พ.ต.ท. ดร. สืบสกุล เข้มทอง และคณะ : กิจกรรมถอดบทเรียน

วันพุธที่ 20 พ.ย.62 - ช่วงเช้า : ผศ.ดร.พรสันต์ เลี้ยงบุญเลิศชัย หัวข้อ "หลักนิติธรรมกับการป้องกันอาชญากรรม"

วันพุธที่ 20 พ.ย.62 - ช่วงบ่าย : ผศ.พ.ต.อ.ดร. สฤณี สืบพงษ์ศิริ : หัวข้อ "ถอดบทเรียนการป้องกันอาชญากรรมระดับพื้นที่"

วันจันทร์ที่ 25 พ.ย. 62 - ช่วงเช้า : ดร.ชัตติยา รัตนดิลก : หัวข้อ "พฤติกรรมอาชญากรในมุมมองทางจิตวิทยา"

วันจันทร์ที่ 25 พ.ย.62 - ช่วงบ่าย : นางสาวปิติกาญจน์ สิทธิเดช หัวข้อ "หลักสิทธิมนุษยชนกับการป้องกัน"

กลับ

ถัดไป

แบบประเมินวิทยากร หลักสูตร Crime Pr...
https://docs.google.com

สถาบันพัฒนาบุคลากรในระบอบการยุติธรรม
สำนักงานกึ่งการยุติธรรม ns-nsongยุติธรรม

แบบประเมินวิทยากร หลักสูตร Crime Prevention รุ่นที่ 3

*จำเป็น

1. ความเห็นเกี่ยวกับวิทยากร

โปรดแสดงความคิดเห็น โดยทำเครื่องหมายลงในช่องว่างที่ตรงกับ
ความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

1.1 ความรอบรู้ในเนื้อหาวิชา *

1 2 3 4 5

น้อยที่สุด   มากที่สุด

1.2 ความชัดเจนและต่อเนื่องในการจัดลำดับชั้น
ตอนของเนื้อหาวิชา *

1 2 3 4 5

น้อยที่สุด   มากที่สุด

1.3 วิธีการถ่ายทอดความรู้และการนำเสนอ *

1 2 3 4 5

น้อยที่สุด   มากที่สุด

1.4 การสรุปประเด็นสำคัญ/ชี้ให้เห็นจุดสำคัญ *

1 2 3 4 5

น้อยที่สุด   มากที่สุด

1.5 การยกตัวอย่างประกอบการบรรยาย *

1 2 3 4 5

น้อยที่สุด   มากที่สุด

1.6 การเปิด โอกาสให้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและการซักถาม *

1 2 3 4 5

น้อยที่สุด   มากที่สุด

1.7 การสร้างบรรยากาศและการเจ้าความสนใจในการฟัง *

1 2 3 4 5

น้อยที่สุด   มากที่สุด

1.8 การใช้เอกสาร และสื่อประกอบการบรรยาย *

1 2 3 4 5

น้อยที่สุด   มากที่สุด

1.9 การรักษาและควบคุมเวลา *

1 2 3 4 5

น้อยที่สุด   มากที่สุด

1.10 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

คำตอบของคุณ

กลับ

ห้ามส่งรหัสผ่านใน Google ฟอรม์

เนื้อหาไม่มีได้ถูกสร้างขึ้นหรือรับรองโดย Google รายงานการละเมิด -
ข้อกำหนดในการให้บริการ - นโยบายความเป็นส่วนตัว

Google ฟอรม์

- ตัวอย่าง -

แบบประเมินผลการจัดฝึกอบรม
หลักสูตร การป้องกันอาชญากรรมกับการอำนวยความสะดวกยุติธรรมในสังคม Crime Prevention รุ่นที่ 3
ระหว่างวันที่ 11 พฤศจิกายน 2562 - วันที่ 15 มกราคม 2563

คำชี้แจง : โปรดให้ความคิดเห็นโดยทำเครื่องหมาย ✓ ตามลำดับคะแนนที่ท่านเห็นว่าเหมาะสมหรือมีความพึงพอใจ ดังนี้
5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1 = น้อยที่สุด

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ส่วนที่ 1 การบรรลุวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม					
1.1 การเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจการป้องกันอาชญากรรมและการแก้ไขปัญหาอาชญากรรม					
1.2 มีการเรียนรู้ ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติราชการ					
1.3 มีการส่งเสริมทักษะในการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ					
1.4 มีการส่งเสริมการคิดวิเคราะห์และช่วยในการพัฒนาศักยภาพในการทำงาน					
1.5 ผู้รับการอบรมตระหนักในความสำคัญป้องกันอาชญากรรมและไปปรับใช้ในการทำงาน					
1.6 ผู้รับการอบรมตระหนักในความสำคัญของการอำนวยความสะดวกเป็นธรรมให้แก่สังคม					
ส่วนที่ 2 คุณภาพทางวิชาการ					
2.1 เนื้อหา/หัวข้อวิชาทางด้านสถานการณ์การเกิดอาชญากรรม/อาชญากรรมรูปแบบใหม่ มีความเหมาะสม					
2.2 เนื้อหา/หัวข้อวิชาทางด้านการป้องกันอาชญากรรม มีความเหมาะสม					
2.3 เนื้อหา/หัวข้อวิชาทางด้านนโยบายและแนวทางแก้ไขปัญหาอาชญากรรม มีความเหมาะสม					
2.4 เนื้อหา/กิจกรรมการถอดบทเรียน มีความเหมาะสม					
2.5 เนื้อหา/หัวข้อวิชา โดยรวมเป็นประโยชน์ต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม					
ส่วนที่ 3 กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ณ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า จังหวัดนครนายก					
3.1 เสริมสร้างทักษะการเป็นผู้นำ					
3.2 เสริมสร้างความสามัคคีและการทำงานเป็นหมู่คณะ					
3.3 เสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กร และการมีส่วนร่วม					
3.4 กิจกรรมมีความเหมาะสม					
3.5 วัน เวลา และสถานที่ มีความเหมาะสม					
ส่วนที่ 4 การศึกษาดูงานต่างจังหวัด					
4.1 การจัดการสัมมนา/ศึกษาดูงานมีความเหมาะสม					
4.2 เป็นการเสริมสร้างองค์ความรู้เชิงประจักษ์					
4.3 ที่พักเพียงพอ และเหมาะสม					
4.4 ยานพาหนะเพียงพอและเหมาะสม					
4.5 วัน เวลา และสถานที่ มีความเหมาะสม					

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น														
	5	4	3	2	1										
ส่วนที่ 5 กิจกรรมถอดบทเรียน															
กิจกรรมการถอดบทเรียน															
ส่วนที่ 6 กระบวนการจัดการฝึกอบรม															
6.1 วัน เวลา และสถานที่ ในการจัดการฝึกอบรมมีความเหมาะสม															
6.2 อุปกรณ์ และสื่อประกอบการบรรยาย เพียงพอและเหมาะสม															
6.3 อุปกรณ์ประกอบหลักสูตรมีความเพียงพอและเหมาะสม (เช่น คู่มือ ป้ายชื่อ กระเป๋าเอกสาร ปากกา สมุดบันทึก ฯลฯ)															
6.4 อาหารและเครื่องดื่ม เพียงพอและเหมาะสม															
6.5 การอำนวยความสะดวกของเจ้าหน้าที่หลักสูตรฝึกอบรม															
ส่วนที่ 7 การประเมินความเหมาะสมของหัวข้อวิชา															
หัวข้อวิชา	มีความเหมาะสมกับ ผู้เข้ารับการอบรม					เป็นประโยชน์และสามารถ นำไปพัฒนาตนเองและ งานที่ปฏิบัติได้					เนื้อหาครอบคลุมและ สอดคล้องกับหัวข้อวิชา				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
7.1 ทฤษฎีอาชญาวิทยา															
7.2 สถานการณ์ปัญหาและสถิติปัญหา อาชญากรรมในประเทศไทย															
7.3 พฤติกรรมอาชญากรในมุมมองทางจิตวิทยา															
7.4 หลักนิติวิทยาศาสตร์กับการป้องกัน อาชญากรรม															
7.5 หลักนิติธรรมกับการป้องกันอาชญากรรม															
7.6 การบังคับใช้กฎหมาย															
7.7 หลักสิทธิมนุษยชนกับการป้องกัน อาชญากรรม															
7.8 แนวทางการป้องกันอาชญากรรมตามมติ ครม.															
7.9 การป้องกันอาชญากรรม โดยการลดโอกาส การตกเป็นเหยื่อ															
7.10 แนวทางการป้องกันอาชญากรรม ในต่างประเทศ															
7.11 การใช้เทคโนโลยีในการป้องกันอาชญากรรม															
7.12 ตัวชี้วัดการป้องกันอาชญากรรม															
7.13 การพัฒนาระบบงานตำรวจกับการป้องกัน อาชญากรรม															
7.14 ถอดบทเรียนการป้องกันอาชญากรรม ระดับพื้นที่															
7.15 การป้องกันไม่ให้เด็กและเยาวชนกลายเป็น ผู้กระทำความผิดหรือตกเป็นเหยื่อโดยโรงเรียน ยุติธรรมอุปถัมภ์															
7.16 บทบาทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการป้องกันอาชญากรรม															

หัวข้อวิชา	มีความเหมาะสมกับ ผู้เข้ารับการอบรม					เป็นประโยชน์และสามารถ นำไปพัฒนาตนเองและ งานที่ปฏิบัติได้					เนื้อหาครอบคลุมและ สอดคล้องกับหัวข้อวิชา				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
7.17 Integrating Sport in Youth Crime Prevention and Criminal Justice Strategies															
7.18 Big Data การใช้ข้อมูลขนาดใหญ่ ในการป้องกันการกระทำผิดซ้ำ															
7.19 การดูแลกลุ่มเด็กและสตรี และการฟื้นฟู ผู้กระทำผิด															
7.20 กิจกรรมการถอดบทเรียน															

ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม

- ท่านชื่นชอบวิทยากรท่านใดเป็นพิเศษ.....
- ท่านอยากให้การฝึกอบรมเพิ่มเติมหัวข้อใดในการบรรยาย.....
- ท่านประทับใจกิจกรรมใดในการฝึกอบรมเป็นพิเศษ.....
- ท่านมีข้อเสนอแนะใด ที่จะทำให้การฝึกอบรม นำไปใช้ได้จริงและเป็นประโยชน์ต่อท่าน
  - .....
  - .....
  - .....
- สิ่งที่ท่านได้รับจากการเข้ารับการฝึกอบรม
  - .....
  - .....
  - .....
- ท่านคิดว่าระยะเวลาที่เหมาะสมในการฝึกอบรมควรเป็น .....วัน
- ท่านคิดว่าหลักสูตร ควรมีการปรับปรุงในเรื่องใด โปรดเรียงลำดับความสำคัญตามที่ท่านเห็นว่าควรปรับปรุงมากที่สุด ไปหาน้อยที่สุด (1 = มากที่สุด เรียงลำดับ 1, 2, 3, ...)
  - ..... เนื้อหาวิชา
  - ..... ระยะเวลา
  - ..... วิทยากร
  - ..... กิจกรรมการถอดบทเรียน
  - ..... สถานที่จัดการฝึกอบรม
  - ..... สถานที่ศึกษาดูงาน
  - ..... รูปแบบการจัดการอบรม
  - ..... บรรยากาศในการอบรม
  - ..... การดำเนินการของเจ้าหน้าที่
  - ..... วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องอำนวยความสะดวก
  - ..... อื่น ๆ โปรดระบุ .....

3

8. ข้อเสนอแนะอื่นๆ เพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

-- ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ และข้อเสนอแนะเพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของสถาบันฯ ต่อไป --

พิธีเปิดการฝึกอบรม หลักสูตร การป้องกันอาชญากรรมกับการอำนวยความสะดวกยุติธรรมในสังคม
Crime Prevention รุ่นที่ 3 และกิจกรรมจิตอาสา 904
วันจันทร์ที่ 11 พฤศจิกายน 2562 ณ วิทยาลัยกิจการยุติธรรม สำนักงานกิจการยุติธรรม

กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์:

การฝึกทักษะการป้องกันตัว พัฒนาภาวะผู้นำและการทำงานเป็นทีม
วันที่ 12-14 พฤศจิกายน 2562 ณ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า จังหวัดนครนายก

สรุปผลโครงการฝึกอบรม : หลักสูตร การป้องกันอาชญากรรมกับการอำนวยความสะดวกในสังคม Crime Prevention รุ่นที่ 3

กิจกรรมถอดบทเรียน และ
การนำเสนอ One Concept One paper
วันที่ 19,27 พฤศจิกายน, 16 ธันวาคม 2562 และ 14 มกราคม 2563

การศึกษาดูงานต่างจังหวัด ครั้งที่ 1
ระหว่างวันที่ 2-4 ธันวาคม 2562 ณ จังหวัดเชียงราย

การศึกษาดูงานต่างจังหวัด ครั้งที่ 2
ระหว่างวันที่ 6-8 มกราคม 2563 ณ จังหวัดชลบุรี

สรุปผลโครงการฝึกอบรม : หลักสูตร การป้องกันอาชญากรรมกับอำนาจความยุติธรรมในสังคม Crime Prevention รุ่นที่ 3

พิธีปิดการฝึกอบรม
หลักสูตร การป้องกันอาชญากรรมกับการอำนวยความสะดวกยุติธรรมในสังคม
Crime Prevention รุ่นที่ 3
วันพุธที่ 15 มกราคม 2563
ณ วิทยาลัยกิจการยุติธรรม สำนักงานกิจการยุติธรรม

สถาบันพัฒนาบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม
สำนักงานกิจการยุติธรรม
อาคารจอดรถชั้น 5 อาคารรัฐประศาสนภักดี
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษาฯ ถนนแจ้งวัฒนะ
เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ 10210

โทรศัพท์ 0 2141 3666

โทรสาร 0 2143 8932

www.oja.go.th/joti